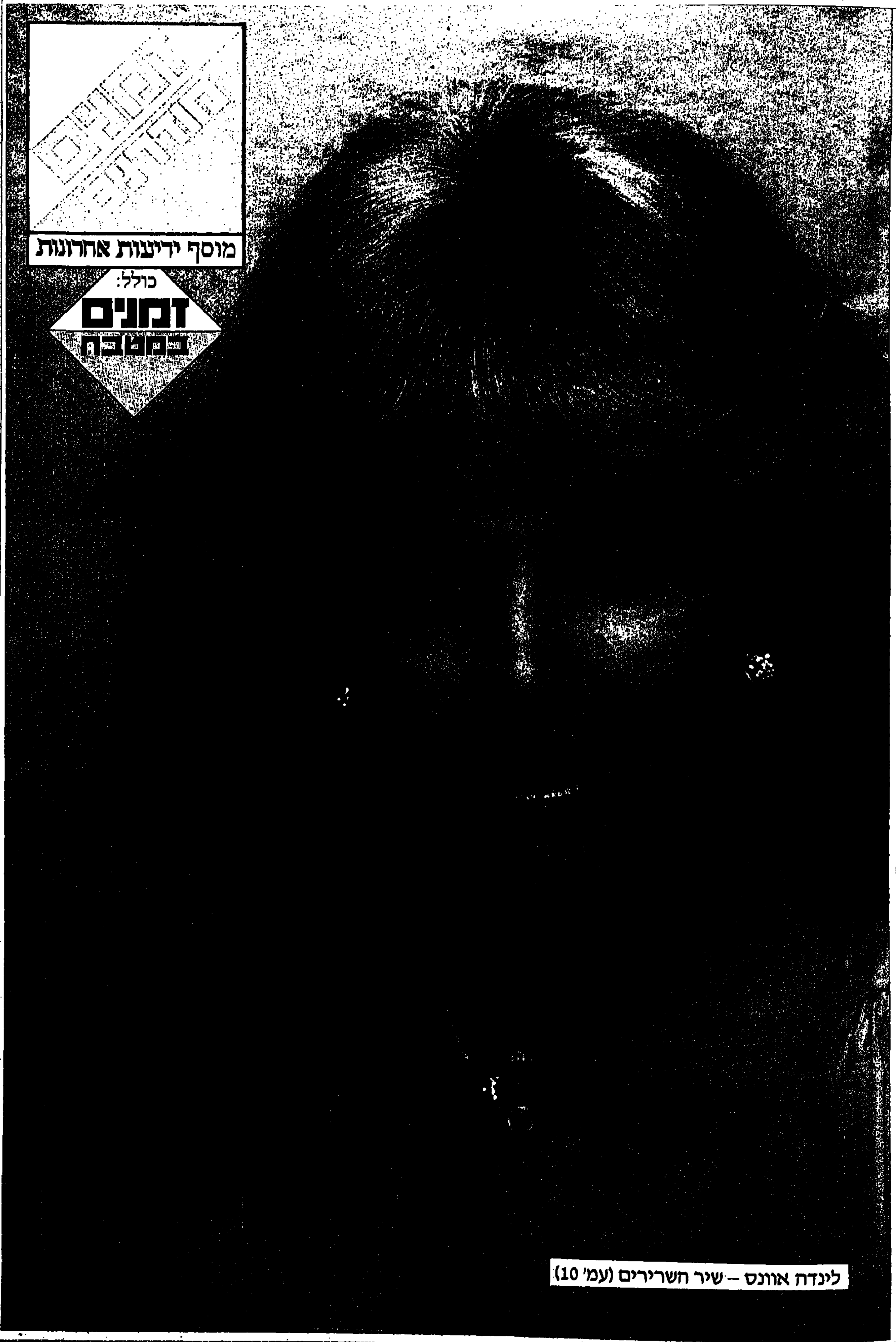

מוסף ידיעות אחרונות
כולל:
זמנים במטבח
לינדה אוונס – שיר השרירים (עמ' 10)

MODAN M.A. לנשים
תיק עם קו חזק
מודן-תיק עם גב חזק

שרית ברוך

מינוס 30 ק"ג

אחת הדוגמניות שהשתתפו בתצוגת־האופנה של הנשף השנתי של מועדון רוטרי ואורגן על־ידי שלווה בן־גל. ההכנסות קודש לטיפול בבעיות של קשישים וילדים במצוקה, היא שרית ברוך. היא אומנם נולדה אל תוך האופנה, אך אילמלא רצונה העז, לא היתה מגיעה אל המסלול.

אביה, אברהם ברוך, מנכ"ל אופנת „ניבה", שאותה הקימו סבה וסבתה לפני שנים רבות. „הייתי ילדה שמנה מאוד. שלוש פעמים ניסיתי לרזות וחזרתי למימדים הקודמים. עולם האופנה קסם לי ולא רק מהכיוון האדמיניסטרטיבי. בגיל 17, כשהייתי רזה לזמן־מה, עסקתי בדוגמנות. אחר־כך שמנתי שוב", סיפרה שרית בסוף הנשף, שהתקיים בשבוע שעבר במלון הילטון תל־אביב.

„נישאתי, ילדתי שני ילדים, פתחתי חנות ואז החלטתי שאני מוכרחה לרזות. ירדתי 30 ק"ג, בכוח הרצון. יום אחד ראתה אותי מארגנת האירועים שלווה בן־גל, כשחילקתי פרחים לדוגמניות אחרי תצוגה של „ניבה". היא שאלה אותי: 'למה את מחלקת פרחים? את צריכה לדגמן'. אבל אני שמנה", עניתי.

„באותו רגע תפסתי את עצמי. אני בעצם כבר לא שמנה. כל־כך התרגלתי להיות שמנה, ששכחתי שרזיתי ושאני יכולה לחזור לעיסוק האהוב עליי".

אז זהו. שרית ברוך־זקהיים, נשואה ואם לשניים, שוב דוגמנית, אחרי עשר שנים של שמנמנות.

שרית ברוך־זקהיים: התרגלתי להיות שמנה, ושכחתי שרזיתי

רובין וייזל־קפסוטו

משחקים בזבל

לזמרי „מהגוני", בהפקת האופרה הישראלית החדשה, יש בעיות של זבל. במיקרה שלהם אין להאשים את מחלקת התברואה של העירייה. גם לא את אזרחי תל־אביב.

לאחר ההצגה ב„הקאמרי", שכל הכנסותיה לפעילות מועדון ראייטי (סיוע לילדים), סיפרה הזמרת רובין וייזל־קפסוטו: „הערב, במערכה הראשונה, לא מצאו את התיק שלי, בדיוק כשהייתי צריכה לעלות איתו לבימה. רק במערכה השלישית גילו אותו. איפה? בערימת הזבל. יש כל־כך הרבה אשפה באופרה הזאת, שהכל נופל לשם ולפעמים קשה לדעת מה שייך לתפאורת הזבל ומה לא. כך קרה גם לצעיף שלי ולמיגבעת של זמרת אחרת".

כששמע הזמר הצעיר מוטי קסטון על בעיות הזבל של וייזל־קפסוטו, סיפר שאצלו זה יותר גרוע. „הערב, במערכה השלישית, כשרובין, גבי (שדה) ואני שיחקנו בערימת הזבל, נתקלתי בפחית־בירה והסתבכתי בקרטונים הזרוקים בתוך שמיכה צבאית ישנה. נפלתי ונקעתי יד. אולי זה עונש על מה שעשיתי השנה למדאם באטרפליי בהופעה חגיגית בלינקולן־סנטר.

„כתור הדור של המדאם, הייתי צריך לקלל ולזרוק אותה על הרצפה. כל־כך הזדהיתי עם התפקיד שהפלתי אותה ממש וכמעט ששברה את הרגל. מזל ששם לא היה זבל".

„זהו, החיים שלנו בזבל", פסקה וייזל־קפסוטו באנחה.

רובין וייזל־קפסוטו (עם מוטי קסטון): עונשה של מדאם באטרפליי

אידאן קווין

מסטול על הגג

יש לו עיניים כחולות ומבט נוקב. בארץ הוא מוכר כפיליפה, אחיו של רוברט דה־נירו בסרט „המשימה". אומנם אחיו הורג אותו בחצי השעה הראשונה של הסרט, אבל בסיכום של שנת 1986 בארה"ב, נאמר שהוא אחד הכוחות הצעירים המבטיחים. הבימאי רולנד ג'ופה מתאר את הופעתו של קווין בסרט כ„התפוצצות שממנה נובעות התרחשויות רבות".

„ידעתי מהתחלה שדה־נירו וקווין יסתדרו טוב ביותר", אמר ג'ופה. „יש ביניהם איזשהו דימיון. צדקתי. דה־נירו נהג להזמין את עמיתו הצעיר לארוחות־ערב אחרי ימי הצילום והשיא לו עצות חשובות ומועילות לעבודתם המשותפת".

איידאן קווין, 27, בנם של מהגרים אירים, נולד בשיקאגו. שם עבד כזפת גגות. „יום אחד, כשהייתי בן 19, מצאתי את עצמי עומד על גג בשעה 7 וחצי בבוקר, לגמרי מסטול. הסתכלתי למטה על אגם מישיגן וחשבתי ביני לבין עצמי: מה אני בעצם עושה בחיים שלי? באותו רגע עלה בדעתי שאולי אני צריך להיות שחקן כי מאז ומתמיד אהבתי לחקות קולות וצורות התנהגות של אנשים", סיפר קווין בראיון מסכם לשנת 1986. עוד באותו יום נרשם ללימודי משחק. כעבור שבועיים קיבל מילגת־לימודים וכעבור חודשיים – תפקיד ראשי בהצגה.

מאז הספיק לגלם גלריה של דמויות קלאסיות (שיקספיר, צ'כוב), באחרונה זכה לשבחים על תפקידו בסרט העלילתי הראשון בנושא מחלת האיידס „כפור מוקדם", שבו הוא מגלם את דמותו של בן למשפחה אמריקנית ממוצעת, הנאלץ לבשר להוריו שהוא לא רק הומוסקסואל אלא גם חולה איידס. בתפקיד ההורים, ג'ינה רולנדס ובן גאזארה.

„אני דוגל בריאליזם", מצהיר קווין, שעשה מחקר מעמיק בנושא, כדי להיטיב להבין את הדמות. „ביקרתי בקביעות חולי איידס בבתי־חולים בניו־יורק. לפעמים הרגשתי כמו עלוקה שמוצצת את כאבו וסבלו של הזולת".

אידאן קווין: כמו עלוקה שמוצצת את כאבו של הזולת.

אולגה פוליאקובה

הרקדנית בעלת הקרחת

בסוף מסיבת יום־ההולדת הגרנדיוזית של פנינה רוזנבלום הופיעה בסינרמה כרוח סערה בחורה צעירה דקת גו בעלת שיער ירוק זוהר, שעוררה סקרנות רבה. אולגה פוליאקובה מלהקתו של לינדזי קאמפ, שהופיעה בארץ בשבוע שעבר.

פוליאקובה, רקדנית בת רקדנית, מעידה על עצמה שהיא התגלמותו של היהודי הנודד. „הכל בא מסבי, ולאדימיר פוליאקוב, יהודי מאוקראינה, שהתגלגל לקהיר במלחמת־העולם־הראשונה, הגיע לפאריז, נשא אשה צרפתיה, נוצריה. פעם נסע עם משפחתו לחופשה בספרד ונתקעו שם בגלל מלחמת־האזרחים. בתו, אמי, הרקדנית אולגה פוליאקובה, התאהבה בברצלונה בשחקן כדורגל ספרדי ונסעה איתו למושבה נידחת, גיניאה הספרדית. שם נולדתי. אמי קראה לי בדיוק כשמה", סיפרה פוליאקובה, שכיכבה בעבר לצידה של דודניתה מרינה ולאדי.

„אני גדלתי בין גיניאה לוולנסיה, עם סבא שהיה איש רב־גוני. פעם בעל חנות בגדים ברובע היהודי של פאריז ופעם ברובע הסיני. כשנמאס לו עבר לעבוד כמנהל בקאזינו של דוביל ובהזדמנות אחרת ייצר שמאטעס בוולנסיה. אני כמוהו. נוודית בגוף ובנשמה. היה לי כבר שיער שחור, בלונדיני וחום ואדום. לפעמים אמי אינה מזהה אותי ברחוב, בגלל השינויים במראה שלי. כך גם בלבוש. הכל תלוי איך אני קמה בבוקר. יש אנשים שמתלבשים לפי האירוע שהם הולכים אליו. אני – רק לפי מצב־רוחי".

תוך כדי ריקוד סוער על רחבת הריקודים של הסינרמה, הסירה אולגה לפתע את „...שיערה הירוק. היא נותרה, לתדהמת הקהל, קרחת למשעי. „היה לי שיער ארוך עד המותניים. לפני שהיגענו לישראל גילחתי חצי ראש. אתמול נמאס לי. ניגשתי לספר הראשון שמצאתי ביפו וביקשתי שיגלח לי את כל הראש. זה חלק מהיהודי הנודד שחי בתוכי".

מה יבוא בהמשך? „אני חושבת שאגדל את השיער למצב קלאסי. בא לי קצת להיות נורמלית".

אולגה פוליאקובה (מימין, עם חבר להקה): ניגשתי לספר הראשון שמצאתי ביפו וביקשתי שיגלח לי את כל הראש

מועדון ד"ר פישר

כינים - דרכי טיפול ומניעה (המשך)

כיצד לאבחן כינים?

אבחון כינים היא מלאכה קשה. הכינים מהירות מאוד, רגישות לחשיפה ונעלמות מעינינו. להקלת המלאכה רצוי לסרק השיער מעל משטח לבן (כיור או דף נייר) ולהתרכז בעיקר בעורף ומאחורי האוזניים. אחדות מהכינים תפגענה משיני המסרק ותופלנה על המשטח הלבן.

לעיתים אפשר לגלות ביצים זעירות דבוקות בחוזקה קרוב לקרקפת. ביצי כינים קשה להסיר, בניגוד לקשקשים הנושרים בקלות. ביצים לבנות במרחק של למעלה מ־1 ס"מ מהקרקפת הן ביצים בקועות או מתות ומהן לא תצאנה כינים חדשות, אך הן מעידות על הדבקה שהיתה בעבר.

דרכי טיפול בכינמת

את תכשירי הטיפול בכינמת אפשר לחלק לשתי קבוצות עיקריות:

1. תכשירים שאותם משאירים על הראש למשך מספר שעות (מכילים קרבופוס) - (למשל מונוציד תמיסה) הם חודרים דרך דופן הביצה הורגים את הביצים ואת הכינים. לכן די בטיפול חד פעמי וכדרך כלל אין צורך לחזור על הטיפול.
2. תכשירים שאותם משאירים על הראש מספר דקות, הם פוגעים רק בכינים הבוגרות ובחלק מביצי הכינים. לכן יש צורך לחזור שנית על הטיפול לאחר 7-10 ימים עם בקיעת הכינים הצעירות, (למשל פירציד שמפו, או ריציד ספריי).

הודעה לחברות המועדון:
• ניתן לקבל את עלון ההסברה לטיפול בכינים במועדון ד"ר פישר ת.ד. 39071 ת"א. מיקוד 61390.

המשך בשבוע הבא

הרולד רובין

בין חמש נשים

„לפני חודשיים ראיתי לראשונה בחיי רקדנית בטן", סיפר הצייר הרולד רובין, לאחר פתיחת התערוכה החדשה בגלריה של עמליה ארבל בהרצליה, שנושאה הוא: ציירים מציירים את יסמין בפעולה. כל אחד צייר אותה כראות עיניו. המכנה המשותף הוא התנועה. בשבילי כל העניין של ריקוד הבטן הוא חדש". יסמין הצטרפה לגלריית הדמויות הפרטית של רובין, הכוללת בין השאר את אשתו, בנותיו ולהבדיל את ישו, אייכמן ובקרוב גם את בבתא מ„הבימה".

„כמי שחי בין חמש נשים, זו היתה חוויה לצייר רקדנית־בטן חושנית. לאשתי יש שתי בנות מנישואיה הקודמים וביחד יש לנו עוד בת. זה שלוש שנים שאשה חמישית חיה איתנו. בבתא", סיפר רובין, 54, שעלה ארצה מדרום־אפריקה לאחר שהיה מעורב שם בשערוריה.

ב־1962 נערך נגדו משפט על חילול השם בעיקבות רישום של ישו. לפני כשלוש שנים פסל המוזיאון לאמנות של יד־ושם שלוש עבודות שלו בהן ערב את אייכמן והשואה עם מופע אירוטי (פיפ שאו) שראה בברלין. עד לפני שנה עבד כאדריכל. כיום הוא אמן הנע בין ציור לבין נגינת ג'אז (קלרנית).

רעייתו של רובין, מרים קיני, כתבה את המחזה „בבתא", המועלה בתיאטרון הבימה. „מאז שמרים התחילה לעבוד על בבתא, נכנסה עוד אשה לחיי. הפעם, אשת־עסקים. היא נכנסת לי לאוכל ולמיטה ולכל דבר. כשראיתי שאין מוצא, שאיני יכול לברוח מבבתא, החלטתי ...לצייר גם אותה. יכול להיות שבאיזשהו שלב תימאס עלי אבל זה לא נראה לי. ציור זו הדרך שלי להתמודד עם בעיות בחיים".

הרולד רובין: היא נכנסת לי לאוכל, למיטה, לכל דבר

רותי נץ

אחרי כל מכות איוב

„אדם שחולה זמן רב במחלה קשה נעשה ממורמר. כך קורה בדרך־כלל. המסר שלי הוא שצריך ואפשר להתגבר ולחזור לחיים פוריים ומאושרים", אומרת רותי נץ, עיתונאית, בעבר הרחוק דוגמנית, עם צאתו לאור של ספר שיריה „ביני לבין עצמי", הכולל גם רישומים של הציירת והעיתונאית ורדה טלמור.

כשרואים את רותי נץ הנאה, תוססת ומלאת־חיים, קשה להאמין כמה סבל גופני עברה בחייה. בגיל 11 חלתה לראשונה בסרטן. מאוחר יותר אסרו עליה להרות. היא התעקשה. רצתה להיות אם. נישאה, ילדה בן אך „אחרי הניתוח האחרון, כריתת־הרחם, הייתי חייבת להתגבר. פרצה מלחמת יום־הכיפורים. בעלי גוייס. כל עול המישפחה היה עלי, כולל חמי החולה. חשתי שאני צריכה לעזור גם לאנשים אחרים, לא בני־מישפחתי. שבועיים אחרי הניתוחים הקשים, כבר טיפלתי בהתנדבות בפצועי מלחמת־יום־הכיפורים", מספרת רותי, הנראית צעירה מגילה (50). מלבד מחלת הסרטן הקשה, ניתכו עליה מכות איוב אחרות.

„חורבן הבית הראשון היה כשאבי, שהיה איש עשיר, ירד מנכסיו לאחר שבנה את מלון „נורדאו פלזה", (ולימים שרתון תל־אביב). הוא נפטר מצער. חורבן הבית השני היה בזמן המיתון. בעלי הפסיד את כל כספנו. גם על זה התגברתי. מה שעומד מעל לכל ונותן את הכוח זוהי האהבה והרצון להעניק לאחרים. אחרי כל התלאות, החושים שלי התחדדו. במיוחד הרגש כלפי ידידים והרצון לעזור. את החיים אני רואה כיום מפרספקטיבה אחרת. אין דבר שאינני נהנית לעשות. אפילו את עבודות משק־הבית".

רותי נץ (מימין) עם בתה ו־ורדה טלמור (משמאל) עם בתה. רצון להעניק לאחרים

עאליה עאלי ח'אן

נסיכה בעולם הבידור

הנסיכה עאליה אלמה עאלי ח'אן הגיעה שוב ארצה, חמישה חודשים אחרי ביקורה הראשון. הפעם כדי להביא את המחזמר הלונדוני „רוקי הורור שאו" לסינרמה. זה רק חלק ממה שהיא מתכננת לנו.

הנסיכה עאליה, דמות ידועה בטורי החברה המערב־אירופיים, אינה מסתפקת בתואר האצולה. היא עוסקת באמרגנות, אירגון אירועים יוקרתיים הקשורים בבית־המלוכה והפקת סרטים. בעבר היתה בעלת מדור חברה פופולארי בירחון האנגלי „אוואנגארד". היא נולדה באנגליה, גדלה בהודו, נישאה בצעירותה לבימאי הקולנוע הצרפתי גאסטון שארפאנטיה, התגרשה ונישאה לנסיך עאלי ח'אן, ממנו נפרדה לפני שנים אחדות.

בין שני ביקוריה בישראל הספיקה לבקר בשלוש יבשות, לארגן את תחרות השחייה של בית־הלורדים נגד בית־הנבחרים של בריטניה (הכנסות למטרות צדקה) ולהכשיר את הקרקע לשבוע ההולנדי, שיתקיים בלונדון בחסות הנסיכה מרגרט.

לפני חודשיים נסעה לניגריה להשתתף בטקס הכתרתה של הנסיכה אבויולה דוסומו פרנאנדז מלאגוס. „בטקס, שנמשך 24 שעות ברציפות, פגשתי את המוסיקאי הניגרי אבאדי. הוא ביקש שאמסור ד"ש לזמרת שארדיי, שהיא חצי ניגרית במוצאה", סיפרה הנסיכה במלון דן־פנורמה בתל־אביב. את מה שנולד מהד"ש הניגרי, יש בכוונתה להפעיל גם־כן לטובת ישראל.

„הפרוייקט הבא שלי, אחרי 'רוקי הורור', הוא להביא לכאן את שארדיי בעלת הקול הקסום. מה שאיננו נכון הוא שירבוב שמי כידידה של בוי ג'ורג'. כנראה התכוונו לג'ורג' מייקל. גם איתו אני מתכוונת לבוא לישראל, לפני או אחרי שארדיי. הסינרמה הוא מקום נפלא להופעות שלהם".

בינתיים הספיקה גם לכתוב תסריט וכן תפקיד ראשי לג'ורג' מייקל לצידו של הכוכב ההודי שאשי קאפור. „זהו סיפור על מיפגש בין כוכב פופ אנגלי המופיע בהודו, לבין שחקן כוכב קולנוע מקומי".

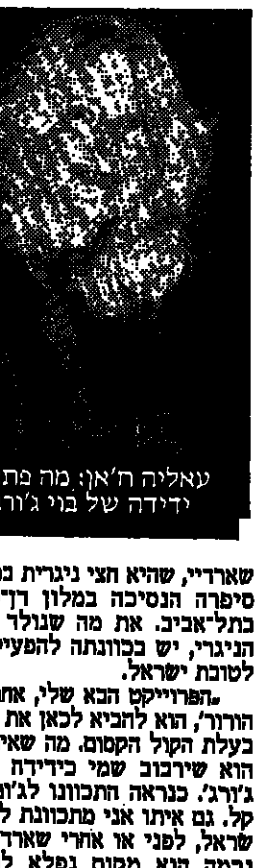

עאליה ח'אן: מה פתאום ידידה של בוי ג'ורג'?

ארתה פרנקלין

לצידו של סילבסטר סטאלונה

כמה מענקי המוסיקה חברו יחדיו להקלטה היסטורית מחודשת של „ג'ק פלאש המקפץ", להיטם של „האבנים המתגלגלות" ושמו של סרט שיצא השבוע לאקרנים. הסולנית היא ארתה פרנקלין וזהו חלק ממה שנקרא ה'קאם־באק' שלה, 20 שנה אחרי ששברה שיאים בכניסה הטריומפאלית שלה לעולם המוסיקה. תקליטה החדש ובו דואט של פרנקלין עם ג'ורג' מייקל יצא בהדפסה מקומית („הד ארצי").

ארתה פרנקלין, 45, עכשיו גם זמרת־דיסקו, אחרי 25 תקליטי זהב, 15 פרסי „גראמי". ברקורד של שיאי המוסיקה היא נחשבת לאשה שמכרה הכי הרבה תקליטים. (יותר ממדונה). את להיטה הישן „רספקט" חידשה גם־כן והוא מושמע בפס־קול של הסרט „חוזרה לנעורים", המוצג בימים אלה בארץ. היא קיבלה הצעה לשחק לצידו של סילבסטר סטאלונה בסרטו החדש. עוד לפני־כן תגלם בסרט אחר את דמותה של זמרת כושית אחרת. אומרים שמדובר במאהליה ג'קסון.

ארתה נולדה בממפיס, טנסי, שם שימש אביה ככומר ראשי בכנסיה. בילדותה עברה לדטרויט, הצטרפה למקהלתו של אביה, שנודע גם כ„זמר בעל קול של מיליון דולר". בגיל 14 הקליטה את הגוספל הראשון שלה. בגיל 15 עזבה את לימודיה התיכוניים, כיוון שהרתה. כיום, יחד עם ה'קאם־באק' המוסיקלי שלה, היא מתעתדת להשלים את לימודיה ולהמשיך באוניברסיטה. רעיון נוסף שלה הוא בתחום האופנה דווקא. „החלטתי לעצב קו אופנה חדש, כחזרה לתור הזהב של הוליווד", הודיעה באחרונה מי שזכתה לפני שנים בתואר מלכת שירי־הנשמה.

ארתה פרנקלין: בנעליהם של „האבנים המתגלגלות"

שמואל שי

מתיחה תנ"כית

שמואל שי: הסוכנות דחתה את בקשת העלייה של משה רבנו.

במסיבת יום הולדתה של אשתו, העלה איש הרדיו הוותיק שמואל שי זיכרונות מימי כהונתו כמנהל מישרד העלייה של הסוכנות בוושינגטון. הוא טען שאין לשלול מאף יהודי את הזכות לעלות לארץ, טען וגם הוכיח.

„זה היה ב־1979. מילאתי שאלון עלייה למשה רבנו. קראתי לו בשם משה רב, הגר בעיר אלכסנדריה הסמוכה לוושינגטון, ברחוב גושן. בן 72, נשוי לאשה כושית, קצת מגמגם. מנהיג גדול בקהילה ויש להניח, כך ציינתי בטופס, שבעקבותיו יבואו רבים. הוספתי גם, שבעבר עשה קסמים, ושלחתי את הבקשה.

„מיד קיבלתי מיברק בהול מהסוכנות בארץ: 'נא לעכב את עלייתו לארץ של משה רב'. נקודה. נמצא לא מתאים לעלייה'. עניתי להם חזרה: אילו הסוכנות ומישרד הקליטה היו קיימים בימי יציאת מצרים, לא היינו יוצאים משם אף פעם, וגיליתי להם שהמועמד לעלייה היה לא אחר מאשר משה רבנו. כך הרי גם לא היו מאשרים עלייה לתיאודור הרצל, משום שלא מל את בניו או למכס נורדאו – משום שהיה נשוי לנוצריה..."

ד"ר לב שיינרמן

הגב של איש־השנה

לרגל השנה האזרחית החדשה ויום הולדתו העשירי, ערך השבועון הישראלי ברוסית „קרוג", מישאל בין הקוראים. מיהו איש־השנה בעיניהם. כאיש־השנה נבחר...ד"ר לב שיינרמן, הרופא שמושיע את הסובלים מכאבי גב וגפיים.

„אני עדיין נרגש. לפי הסטטיסטיקה של מישרד־הבריאות, 80 אחוז מהאוכלוסיה סובלת מבעיות גב. התוצאות מראות שאני פותר אותן; ובכל זאת, איש־השנה – זה משהו", אמר ד"ר שיינרמן, 52, 14 שנים בארץ.

אילמלא נחישותו, לא היה מגיע לרפואה. יתכן שהיה נבחר לאיש־השנה אבל לא כרופא מושיע. אולי דווקא ככדורסלן.

ד"ר שיינרמן נולד ביאסי שברומניה. כמילחמה נדד עם הוריו למעמקי בריה"מ (אוזבקיסטן), חי בקיוב ונהיה שחקן נבחרת הכדורסל של אוקראינה. במשך 6 שנים ניסה להתקבל לבית־הספר לרפואה ונדחה בעיקבות עלילת הרופאים היהודיים של סטאלין (1952). כתחליף, למד בבית־הספר לפיזיולוגיה וספורט בלבוב, ועבר כמאמן־כדורסל ומרצה לספורט.

„למרות שבריה"מ היא גן־עדן לספורטאים עם תנאים יותר טובים מאשר לאקדמאים (כל שחקן כדורסל רשום ב־3 מיפעלים ומקבל משכורות), החלטתי להיות רופא היתה נחושה. כל שנה לקחתי את המיסמכים וניסיתי להתקבל לרפואה. בסוף הצלחתי", סיפר שיינרמן, שהתמחה בניאורולוגיה ועם תום לימודיו שב חלקית אל הספורט, הפעם כרופא נבחרת הכדורסל של בריה"מ.

המיספר 6 חזר שוב בחייו. מיד לאחר בקשתו הראשונה לעלות לישראל, פוטר ממישרתו כרופא הנבחרת. לאחר הבקשה השישית, קיבל אשרת־יציאה.

בארץ עבד כרופא בבית־החולים בעפולה, אך לא ויתר על הספורט. התחיל כמאמן־כדורסל בקבוצת עין־חרוד־גבע והמשיך כמאמן נבחרת־הכדורעף של ישראל. בפעמים הרבות שהוא מצטרף אל הנבחרת למסעותיה, קוצר הד"ר תשבחות בעולם כמושיע הספורטאים, לא רק הישראלים. לאחר שחולל פלאות ביוון לפני שלוש שנים, ממשיכה זו לשגר אליו את ספורטאיה. במיכתבים שמגיעים מאתונה, הוא מכונה: השגריר המציל.

לפני כשנתיים עזב את ביה"ח בעפולה והוא מתמסר לטיפול בחולים מכל הארץ, העולים לרגל לקליניקה שלו בצפון תל־אביב. בין התוצאות שבעיקבותיהן זכה בתואר איש־השנה, נזקפים לזכותו ריפויים של חולים שלא יכלו להלך או לעמוד על רגליהם בגלל בעיות גב, חוליות וגפיים; וכן מניעת ניתוחים קשים.

ד"ר לב שיינרמן: בלי לוותר על ספורט.

כמה דקות אחרי השטן

ציונקה שמשי בתערוכה חדשה: „מגרשת שדים" • שדים פרטיים, לפעמים עם חיוך תמים, לפעמים חורשי רע • יש לה שדים שהיא מבקשת להשאיר אצלה, כדי שיהיה את מי להאשים, מה לדמיין • רוב השדים שלה הם גברים, משום שרוב מגרשות השדים הן נשים, היא טוענת

מאת עמנואל בר־קדמא

ציונקה שמשי. מזל שאינני חיה בתקופה שהיו מעלים על המוקד עבור פחות מזה.

לעומת התערוכות הקודמות, עומדות הפעם הדמויות, השדים, זה ליד זה. כמו חיילים בשורה. לפעמים בשתיים. לא קהל גדול של דמויות, שהצופה נתבקש להיכנס אל תוכו. שדים. ציונקה עושה את השדים, מפני שהיא מבקשת לגרש אותם, את השדים הפרטיים שלה. „אני מגרשת גם את השדים שלך", היא אומרת במשובה. כאילו שדים זה דבר מצחיק. שדים הם אובייקטים(?) מהויות(?) מפחידים מאוד.

שדים, כן. יש דבר כזה. אמיתי מאוד. יש תרבויות שמכירות שדים טובים, נחמדים. אנחנו לא. אני מקווה, שציונקה שמשי באמת תצליח לגרש את שלי. אני הרמתי ידיים. רציתי לשאול אותה על ההצלחות שלה. „מלבד אלה שאני רוצה לגרש, יש גם כאלה שאני רוצה שיישארו איתי. שיהיה את מי להאשים. את מה לדמיין. מאחרים נפטרתי בעצם העשייה".

על־פי ציונקה, השדים נבראו כמה דקות אחרי השטן. ימי השטן וימי השדים, כימי האדם, כימי האלוהים וכימי הדתות. לצורך הוכחת הטוב והיפה על דרך הקונטראסט. גם צורותיהם מגוונות. יש שמראה אדם להם, („יש הדומים לחבריי הטובים ביותר, והם יפים בעיני מאוד. יש אחד שהוא בדיוק אבא שלי"), אבל יש להם גם מראה של עוף („אנשי־ציפור") ואפילו מצבי־צבירה בלתי ברורים. האמנית לוקחת אותם מתרבויות שונות. הרבה שדים אטרוסקיים יש בתערוכתה שבגלריה ג'ולי מ., אבל יש גם מצריים, גם אפריקניים ואחרים. „אני עושה חשבונות עם כולם", היא אומרת.

אבל, מהז רובם מחייכים. כמו במרבית פסליה הקודמים, גם לאלה אין ידיים. יש להם, לעומת זאת, רגליים מוזרות. לא אנושי וגם לא של חיה מוגדרת. דיברנו על החיוכים. „יש חיוכים תמימים, ויש חורשי־רע. אין קשר בין החיוך ומצב אבר־המין. אבר המין, לפעמים זקור, לפעמים רופס, פה־ושם נקבי. פה־שם יצורים דו־מיניים. לפעמים, יצור עם פין ספייר. לשדים אין הסתר של בושה בפעילותם המינית. „מעניין איך אנשים מגיבים על השטרונגולים", אומרת ציונקה, „כנראה, שעוד לא השתחררנו מהעניין הזה עד הסוף".

דומה, אבל, שציונקה שמשי מוסיפה כאן לעסוק במה שהיא עוסקת מאז ראשית הקריירה שלה כאמנית של פיסול קרמי (היא גם ראש המחלקה לקרמיקה ב„בצלאל"): קיטלוג, תיעוד מיגוון האפשרויות של הגוף האנושי. אחרי זה, כמובן, באה האנקדוטה. הסיפור. המסרים החוץ־אמנותיים. הסאטירה. ההומור. המלחמה הבלתי נילאית במכוערים של החיים.

ציונקה שמשי יודעת את התשובות לשאלות שאינן נשאלות כלל. היא מתה שיום אחד מישהו ישאל אותה: בוקר טוב? ולא יקבע לה את הבוקר הטוב כאקסיומה. אמן מהלך על החבל הדק שבין קיום אקסיומאטי, כאילו מובן מאליו ("אפשר לקום בבוקר, לעשות יצירה מעולה, גאונית, רוטינה. יום רגיל"), אבל אפשר גם „להתעורר באמצע הלילה, מכוסה בזיעה קרה של שאלה נצחית ומתמדת: מה אני עושה בחיי? מי צריך את זה? למה?".

ברוך כלל, מוצא האמן – גם ציונקה – את הנישה הנוחה, בה הוא מתמקם. לתפוס תנוחה על הצומת שבין הידיעה, שהאמנות אינה מסוגלת לשנות את העולם, ובין הבטחון שהיא עושה את העולם טוב יותר, ואת החיים יותר נסבלים. אמן מבקש להעביר את זה לסביבה. להרחיב רדיוסים של תקשורת, אבל לא תמיד יכול. אמן משרד בתדרים אישיים, גבוהים. קשה לעלות על הגל. עוזרת העוכדה, שגם אתה, הצרכן, וגם האמן, יונקים ממקורות תרבותיים משותפים. בשלהי המאה ה־20, יש מניין לינוק. יש הצטברות. הבעייה מתחילה בסדנה, בסטודיו. שם האמן, בבדידותו, חייב, כלשונה של ציונקה, „לברוא עולם חדש".

וגם אז מוסיפים הספקות לכרסם. „מניין לי שזה הרעיון הנכון?" מה גם, שרעיון נוצר, בניגוד לאמונה הרווחת, לא כתולדה של מוזה, אלא של לחצים חיצוניים. כמו, למשל, שגלריה מזמינה תערוכה עם קטלוג, תאריך והכל. אז מגיע הפחד. ואז, באמת, מתחוררים המגעים עם השדים.

– למה רוב השדים הם גברים?

„מפני שרוב מגרשות השדים, המכשפות, הן נשים. הציידים יוצאים תמיד לצוד מכשפות, לא מכשפים. המכשפות רוכבות על מטאטאים. „מזל לי", אומרת ציונקה, „שאינני חיה בזמנים בהם העלו נשים על המוקד, בשביל פחות מזה".

את המכשפה הזאת אסור לפספס.

שדים בתערוכה. יש אפילו אחד, שדומה לאבא שלי.

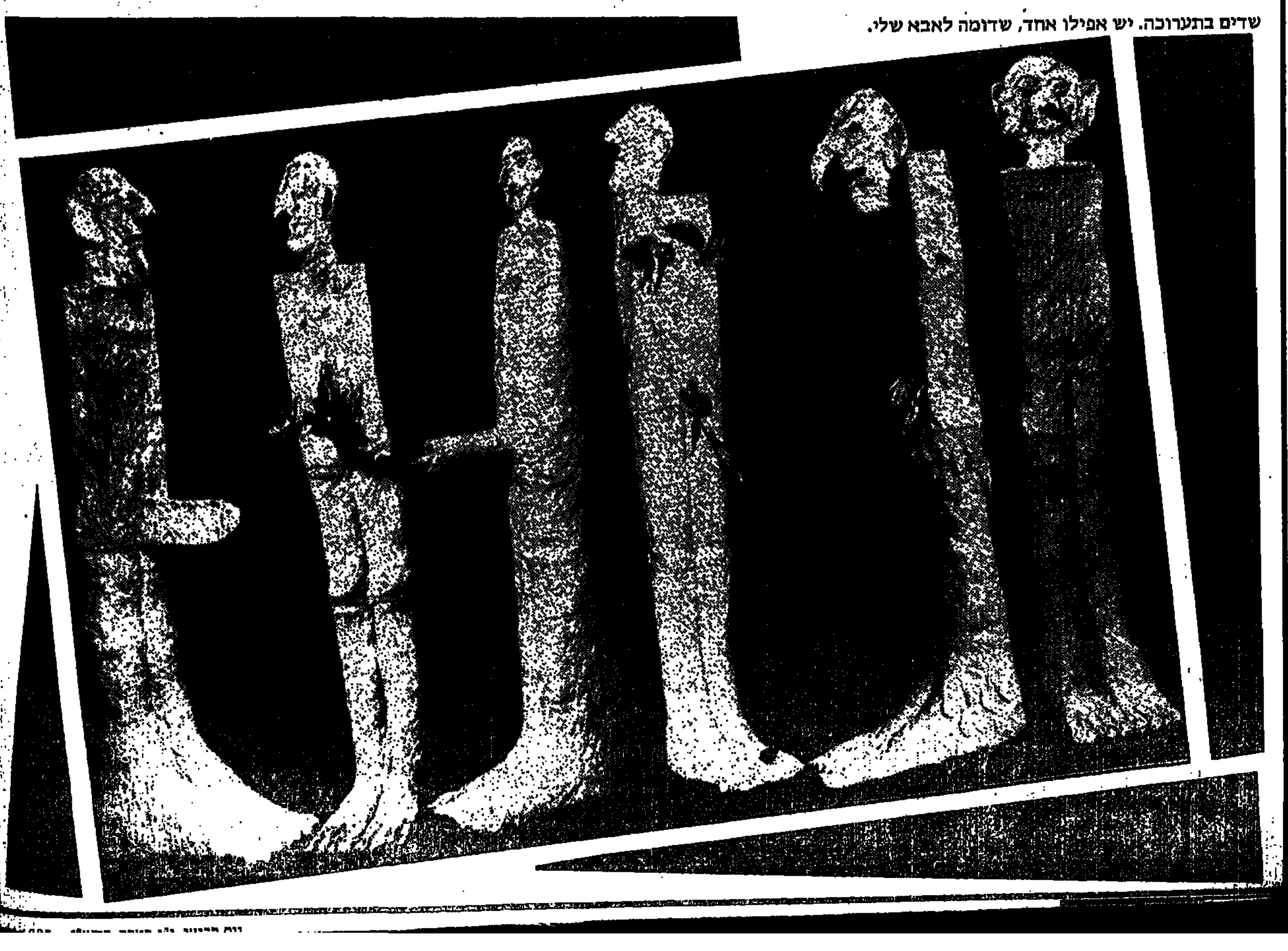

صورة عن الأصل

יומיות

זה התחיל בבתי המלון הקטנים בקצה הדרומי של רחוב הירקון בתל־אביב ● אחר־כך התברר, שיש גם מלונות בעלי דירוג של חמישה כוכבים, המשכירים חדרים „על בסיס יומי" ● בשפה פשוטה יותר, חדר לכמה שעות במשך היום ● אנשי־עסקים זריזים הגיעו למסקנה, כי את תופעת הבגידות שבחיי הנישואין, אי־אפשר לחסל. תמיד יהיו זוגות שיחפשו מקום אינטימי להתייחדות ● באים אלי, אומר פקיד־קבלה, כל מיני גברים מכובדים, שקודם ראיתי את הפרצופים שלהם רק בעיתונים ובטלוויזיה. נכנסים עם חתיכה צעירה ואומרים דחילק, לא צריך שמות

מאת אשר וטורי
צילום: ויסטה, אסף פוקר

נניח שיש לך מאהבת. לאן תלך כדי להתייחד איתה? אתה מחפש פינה שקטה בחוף נידח. קרוב לוודאי שאתה בעל רכב, ולכן גם המושב האחורי הצר של המכונית יכול להוות פיתרון. בדוחק. בית־מלון? לא נשמע טוב. מקום אפל, חשוד, מי יודע איזה טיפוסים באים לשם...

יש גם בארץ אנשי־עסקים זריזים שהגיעו למסקנה, כי את תופעת הבגידות שבחיי הנישואין אי־אפשר לחסל, וכי תמיד יהיו זוגות, בכל שיכבה חברתית, שיחפשו מקום אינטימי להתייחדות. אז למה לא לעשות כסף מהעניין? במיוחד בעונה שהתיירות היא לא אי־אי־אי.

זה התחיל בבתי המלון הקטנים, בקצה הדרומי של רחוב הירקון בתל־אביב. לא כל זוג חשב שזה מקום מכובד מספיק כדי לבלות בו. אחר־כך התברר, שיש גם בתי־מלון בעלי דירוג של חמישה כוכבים, אשר לא בוחלים בהשכרת חדרים „על בסיס יומי". בשפה פשוטה יותר, חדר לכמה שעות במשך היום. בדרך־כלל לשעות הצוהריים המאוחרות.

שמועה בין בתי המלון הגדולים ברחוב הירקון החלה מהתהלכת, שמועה, כי יש ביניהם בית־מלון מפואר, חמישה כוכבים, המנהל, מן הקומה האחת־עשרה ומעלה, רשת חדרים להשכרה, על בסיס יומי. עבור לקוחות שיבקשו זאת באופן מיוחד, כמובן. על מנת שלא תיפגע הפעילות השוטפת הרגילה של המלון, הוקמה בקומה האחת־עשרה גם מחלקת קבלה, ומערכת שירותים מקבילה לזו הפועלת במלון הגדול.

לאחר חודשים של מבוכה, החלו צצים בעיר בתי־מלון קטנים חדשים, שעיקר עיסוקם השכרת חדרים על בסיס יומי. חדרים זוגיים קטנים, נקיים במידה סבירה, השירות כולל מצעים נקיים וחדרון־מיקלחת צמוד. משתדלים להשרות על הזוגות אווירה אינטימית, מכובדת ככל האפשר. אחרים מבתי המלון החדשים שגילו את הפוטנציאל העצום בסוג זה של השכרת חדרים, יצאו אף בפירסומת גלוייה עבור שירותיהם. כך אפשר למצוא, סמוך לקרן הרחובות דיזנגוף ירמיהו בתל־אביב, שלט מאיר־עיניים של מלון „אשל" בהרצליה, בזו הלשון: „המלון שלנו לרשותך 24 שעות ביממה", כאשר לפני המילה לרשותך נוספה, כמעין תיקון, המילה הדו־משמעית „עומד"...

„אנחנו לא בית־המלון הראשון שמשכיר חדרים על בסיס כזה. בתנאים מסויימים יכולת להשיג מזמן חדרים כאלה גם בבתי־מלון גדולים כמו הילטון או פלאזה", אומר לאון צ'רני, מנהל „אשל". „באופן עקרוני אנחנו בית־מלון בעל דירוג של שלושה כוכבים מבחינה תיירותית, ואנחנו עוסקים גם בהשכרת חדרים למשך שעות היום, אבל לכנות אותנו 'מלון אהבה', זה קצת מוגזם.

„מה ההבדל? השכרת חדרים רק על בסיס יומי, זה סוג עסקים שאינו דומה להשכרת חדרים עבור תיירים רגילים. גם התעריף שונה. עבור חדר על בסיס יומי, אנחנו גובים 35 ש"ח, לעומת 59 ש"ח עבור חדר ללילה. נכון, באים אלינו הרבה זוגות בשעות הצוהריים, לכמה שעות. מבחינתי זה בסדר, כי כך אפשר לנצל אותו חדר כמה פעמים ביום. אני לא שואל אותם יותר מדי הרבה שאלות".

השיטה בכל מיקרה היא לשמור על דיסקרטיות מכסימאלית. „זה כלל בל־יעבור בעבודה שלנו", אומר ברוך יגן, מפנסיון „פלמה" בהרצליה. „רוב הזוגות שבאים אלינו, נראים בהתחלה מאוד נבוכים, לפעמים מאוד מפוחדים. אנחנו צריכים לתת להם הרגשה, שהם בטוחים אצלנו".

פקיד־קבלה באחד ממלונות הטיילת בבת־ים מספר: „באים אלי לפעמים כל מיני גברים מכובדים, שקודם ראיתי את הפרצופים שלהם רק בעיתונים ובטלוויזיה. נכנסים עם איזו חתיכה צעירה ואומרים לי: 'דחילק, לא צריך לרשום שמות'. לפעמים הם אפילו מוכנים לשלם תמורת השירות הזה. או מה אני עושה, מסתכל טוב לבן־אדם הזה על הפנים. אם הוא נראה לי בסדר, אני נותן לו את המפתחות ואומר לו: או. קיי. שיהיה לך לבריאות".

יש לקוחות קבועים השוכרים את אחד מחדרי בית־המלון על בסיס חודשי, ומגיעים יום־יום, באותה שעה של הפסקת צהריים במישרד, לאותה חנייה אחורית, והכניסה המוסתרת. אפילו לאותו חדר. רק הנערה מתחלפת. „מניסיון אני יכול לומר לך, כי רק לעיתים מגיע הבחור עם אותה אשה. לפעמים גם באים אלינו זוגות של שני גברים או שתי נשים, הומוסקסואלים או לסביות, שרק לעיתים רחוקות מחליפים את בני הזוג".

פתרון חכם עם הרבה חינם
אקדח דבק חם
כשצריך להדביק כל דבר לכל דבר (זכוכית, עץ, עור, בד...)
כששואפים לאטום כל חריץ וכל סדק (בחלון, בקיר, במכונית...)
כשמבוקש פתרון שעובד (בקלות, במהירות, ביעילות)
רק רוטמלט

חבילה אחת של נרות דבק חינם
נסה רוטר

במלון „פלמה" בהרצליה. רוב הזוגות שבאים נראים נבוכים, מפוחדים. צריך לתת להם הרגשה שאצלנו הם בטוחים.

המיקום, החנייה והכניסות של בית המלון, הם לעיתים קרובות תנאי־יסוד של השכרת חדרים יומיים. דני אסא ממלון „ארמון־ים" בבת־ים מסביר: „אנשים מחפשים מיגרש־חנייה אחוריים, כדי שמישהו לא יזהה בטעות את המכונית. מבחינת מיקום, עדיף לעסק הזה בית־מלון קטן מחוץ לעיר, או במקום שקט באמצע הדרך מאי־שם. בתוך העיר, יוצא שם רע לבתי־המלון הקטנים האלה, ולא תמיד זה מושך זוגות לבוא לשם.

„בית המלון שלנו אינו מיועד רק להשכרת חדרים יומיים, ומתארחים אצלנו גם תיירים רגילים מחוץ לארץ, קבוצות כדורגל, ומישלחות של מרכז הטניס בבת־ים. אבל אם מגיע אלי זוג, זה לא מעניין אותי אם הם נשואים או לא. זוג כזה יקבל יחס כמו כל זוג אורחים.

„אצלנו מכנים את זה בעדינות, חדר זוגי בלי ארוחת־בוקר, ואז אנחנו יודעים, שהכוונה לתעריף היומי המוזל. כמובן, כחלק מן האתיקה המיקצועית, אני לא מוסר עליהם מידע לאף אחד, חוץ מן המישטרה. דוגמאות? היה לנו מיקרה של בני־זוג שהגיעו על בסיס של הסדרים עם זוגות נשואים, ניצולי שואה, לצאת לנופש אחת לשנה. הציגו מיסמכים ונרשמו כזוג נשוי. לאחר כמה ימים הגיעו אלינו שוטרים, והתברר כי בעלה החוקי של האישה היה באותה תקופה בחו"ל, ואז היא ניצלה את ההזדמנות, לקחה את המיסמכים של בעלה, ובאה עם המאהב שלה לנפוש אצלנו, על פי הזכות של בעלה כניצול שואה".

לא כל בעלי בתי המלון הקטנים ששים להציג את עצמם כבתי אהבים, לגלות פרטים פיקנטיים, ולהציג לראווה את החדרים שלהם. באמצע סיור שכזה במלון „אשל" בהרצליה, בשעת צוהריים מאוחרת, מגיע זוג במכונית וולוו מיסחרית אפורה. גבר משופם, גוף מלא, כבן 45. הנערה מאופרת בי־סודיות, לבושה בחליפת צמר אופנתית, בת 26 מכסימום. השניים מטפסים בגרם המדרגות, הגבר מעיף לעברנו מבט חשדני, האשה מביטה סביב במבוכה, והשניים חומקים לתוך אחד החדרים בקצה המיסדרון האחורי של המלון.

„עבור חדר על בסיס יומי אנחנו גובים 35 ש"ח, לעומת 59 ש"ח עבור חדר ללילה. נכון, באים אלינו הרבה זוגות בשעות הצוהריים, לכמה שעות. מבחינתי זה בסדר, כי כך אפשר לנצל אותו חדר, כמה פעמים ביום."

לאון צ'רני, מנהל בית המלון, מגיב באדישות מופגנת, כדי שלא להביך את השניים. אחר־כך הוא מסביר: „שעות הצוהריים הן שעות עמוסות עבורנו. לא כל זוג שבא הוא בוס־ומזכירה. יש אצלנו זוג נשוי שגר בשכונת־מצוקה, עם ההורים, בבית מלא ילדים. אף פעם אין לבני הזוג זמן לעצמם. הם מגיעים אלינו אחת לשבוע או שבועיים, כדי ליהנות מקצת פרטיות".

לאון צ'רני מספר בעיקר על עובדים ומנהלים ממיפעלי האלקטרוניקה והמחשבים בהרצליה־פיתוח, שבאים לפעמים גם לבד, „כדי לעשות חושבים". פקיד הקבלה הצעיר, מבית־המלון הקטן בבת־ים אומר כי, „בית־מלון כמו שלנו, הוא מאוד פופולארי. מי שיגיד לך שהוא מארח רק תיירים מחוץ־לארץ, סתם משקר. איפה תמצא היום תיירים? הרי בעסק שלנו מרוויחים הכי הרבה כשמנצלים אותו חדר, שלוש פעמים ביום.

„יש תקופות שבאים לכאן המון חיילים עם החברות שלהם. במדים. אבל הקהל הקבוע שלנו, הם אנשי עסקים ובעלי חברות, שמופיעים לך כל יום עם יפהפיה אחרת. חלקם אנשים פורסמים ומכובדים מאוד, ממש 'דיינסטי'.

„יש כאלה שמגיעים כאילו לבד, משלמים עבור חדר זוגי. אחרי רבע שעה מופיעה הבחורה, שואלת באיזה חדר הבנאדם, ועולה. לא לכל בחורה אנחנו נותנים לעלות, רק לפי סימני זיהוי שהגבר נותן לנו לפני כן. לך תדע, אולי זו אישתו. אם מישהו בא לבד, ומבקש שנסדר לו בחורה, אנחנו אומרים לו, סליחה חביבי, זה לא העסק שלנו. אבל אנחנו נותנים לו מיספר טלפון של מסז'ים פרטיים או משהו כזה מן העיתון, והוא עושה את העבירה בעצמו. הבחורות הללו מפונקות ויקרות מאוד. פעם בא לכאן גבר, טילפן לתל־אביב, והזמין מסז'יסטית. היא ענתה לו שאם הוא רוצה אותה, שיבחר בית־מלון בתל־אביב.

„סיפורים לא חסרים", ממשיך צ'רני. „פעם, כשעבדתי במלון 'מרינה', הגיע זקן עשיר עם אישה צעירה. אחרי חצי שעה שמעתי אותה צורחת. עזבתי הכל ורצתי לשם. מה אני רואה? הבנאדם שוכב עירום על המיטה, מת, כנראה מהתקף־לב, ולידו הבחורה עירומה גם היא, בפאניקה. כשטילפנו יותר מאוחר למגן דוד אדום, למשטרה ולאשה הזעקית שלו, לפי מיספר הטלפון שהשיגה לנו המישטרה – היא באה, ראתה אותו מת, לא בכתה ולא שום דבר. לקחה ממנו את תכשיטי הזהב שהיו לו, והלכה."

שעות הצוהריים הן שעות עמוסות עבורנו. לא כל זוג שבא הוא בוס ומזכירה. יש אצלנו זוג נשוי שגר בשכונת־מצוקה, עם ההורים, בית מלא ילדים. אף פעם אין לבני הזוג זמן לעצמם. הם מגיעים אלינו כדי ליהנות מקצת פרטיות"

פקיד הקבלה מבת־ים, בן 27, כבר ארבע שנים במיקצוע, עם נסיון בשני בתי־מלון, מספר כי לא כל הלקוחות מתנהגים בצורה דומה. „יש לקוחות שכבר מכירים אותך, מחייכים אליך, אומרים שלום, זורקים איזה טיפ, כדי שאזהיר אותם אם האישה או מישהו אחר יבואו לשאול שאלות. אבל יש גם אחרים, שחושבים כי אתה חייב להם משהו. אני שואל מה השם, הראה לי תעודת זהות, כי ככה דורש החוק, ואז הוא אומר, לא צריך שמות, כבר מכירים אותי כאן. כחוצפה. לפעמים מציקים אותי אנשים שבאים לשעה או שעתיים בסך הכל, עם הפקידה מהמישרד, ושואלים אותי, 'יש שטיחים? יש מזגן?'

„הכי משעשעות אותי שיחות הטלפון של האורחים כאן. כן, במישמרת־לילה, כשאני משתעמם, איך אעביר את הזמן? מאזין לשיחות הטלפון של האורחים. אתה שומע את הגבר מתקשר לאישתו, אומר לה, 'מותק, נתקעתי עם פנצ'ר במכונית, וגם הצמיג הרזרבי מפונצ'ר. אני ישן בבית־מלון ואגיע בבוקר. נשיקות לך ולילדים'. אם הבחורה מתקשרת הביתה ב־12 בלילה, היא אומרת להורים שלה כי פיספסה את האוטובוס האחרון, ולכן היא ישנה אצל חברה. זו הסיבה הנפוצה. לפעמים אתה שומע לקוח מתקשר לאיזו סוכנות, מזמין בחורה, אתה יודע, נערת־טלפון, ועל השעון, אחרי חצי שעה היא כאן".

בתי המלון 'היומיים', משתדלים לשמור על אווירה צנועה. ניקיון קפדני, בלי אירועי בידור או תרבות, כמו במלונות הגדולים יותר. באחדים יש לובי קטן עם משקאות קלים, חמים או חריפים, חדר־אוכל בעל גודל דומה. פנסיון „פלמה", על גיבעה ברחוב נורדאו בהרצליה, מציע נוסף לכך גם נוף ירוק משגע של שדות חקלאיים, בתים עם גגות אדומי־רעפים של הווילות בהרצליה־פיתוח, וברקע הים. אורחים מיוחדים זוכים להתקבל בחדר 8, עם מיזרן־מים זוגי. העיקר להתפנק.

[illegible]

יכול להיות שהם עדיין [illegible] לשמצה בני־זוג, אבל העובדה שאתם כבר מצויים במרכז כזאת של מודעות, עשויה לספר לכם כי נהדרתם יחידים, לא בגלל שאין מספיק גברים/נשים בני גילכם, בדעתכם, כאלה שאפשר ליצור איתם קשר מחייב.

בהחלט יכול להיות שתמצאו בן־זוג, אך ייתכן שכבר החדרתם פנימה, לתוככם, כמות מספקת של חומרי־צילום ושיקוף; ושכבר פגשתם באפלוליתכם את הדמונים הקטנים והגדולים מן העבר, ושפיענחתם את הצופן והסוד של מרביתם: של המבטים המסויימים של אחד מההורים או של שניהם, שהורימו מעיניהם את הציווי אשר שיתק את חירותכם: של פעימות הלב המוגברות, כל עת שמהבהב סיכוי של יחד, אשר הודף אתכם בחזרה אל מיפלט הלבדיות. סביר להניח, שאתם גם מכירים את השד בדמות אימת הכישלון והדמייה, ושל המשיכה המגנטית העזה אל מקום המיבטחים המייסר, היחיד המוכר לכם היטב, של הלבד.

•

אולי אתם כמהים עדיין לשותף־חבר ליומיומכם. אבל יכול להיות, שכבר מיינתם את הבעדים והנגדים של הביחד, לאחר שריח השיתוף הגיע אל נחיריכם, מבתיהם של קרובים וידידים. וכבר למדתם לדעת, שלא תמיד זה ריח תבשילים חמים או שמרתינוקות, או של סריגים רעננים או רמוסים, נודפי תשוקה.

וייתכן שכבר הגעתם אל המסקנה, שהחלפת הלבד ביחד, אולי היא רק הפלגה מטריטוריה אחת לשנייה, שקו־גבול דק מפריד ביניהן, שהדמיון שבשתיהן אינו נופל מהשונה. ושבפרידה מהלבד, מחליפים סוג זה של בעיות בסוג אחר, סוג זה של תגמולים בסוג אחר, ממירים חסך כזה בחסך מזן אחר.

ייתכן שהתנתקתם לזוגות, את מה שנראה כרווח [illegible], ניצחון שפה זוגית הנוגסת את האישיות ומכתתת אותה, לא רק בדרך של חשיפה לעצמך, אלא בדרך שיש בה יותר מהקח ותן, מאשר מהקח והפנם.

אבל ייתכן גם, שתיאלצו להשלים עם ההכרה, שלעד תחיו עם תחושת האבסורד הנוראה. שככל שכן – יש לא, ככל שמקרבים – מרחיקים, ככל שמרגשים – מנכרים. שאינכם מסוגלים להיות קלים כמאמץ, אדישים באיכפתיות, צוננים כשהתשוקה גואה, חתומי־פנים – כשהתמרדה גוברת. ולבטח אינכם מסוגלים להתמיד בכך, עד שבני־הזוג המיוחלים יילכדו במעגל המגנטי, שאתם מנסים ליצור סביבכם.

•

ואם בכל זאת החלטתם, שהאפשרות של היחד היא ממשות, שעבורה כדאי לעבור מדור נוסף בגיהינום של נסיונות ההיחלצות מהלבד: עוד רוביקון אחד שלא מבטיח את חוף־מיבטחים; עוד התאוששות והידפאות מהפרידה האחרונה – קודם־כל אמרו לעצמכם, שוב ושוב, שאתם בני־אדם אמיצים מאוד, אופטימיים, בעלי כוח חיות והתחדשות והשתקמות בלתי רגילים, ושעם מלאי הכוחות האדירים הללו, יכול להיות, שכאשר תגיעו אל טריטוריית הזוגות, תוכלו לקיים אותה, לפרנס אותה, להגן עליה ולכלכל את מעשיכם בתוכה – אולי טוב יותר ממי שקיבלו אליה כרטיס־חינם, במחלקה ראשונה, עם חיוכים מתוקים של הדייל הדיילת, ועם קבלות־פנים של שטיח אדום.

ואם לאחר ככלות הכל, תרצו לקנות כרטיס בחזרה אל הלבד – ועשו זאת תוך הליכה אל הנודע, כי מי כמוכם מכיר את השבילים, את הקוצים, ואת אבני־הנגף של ארץ זאת, שאינה ישימון.

בחוברת "פרוזה" האחרונה (דצמבר 86') שבעריכת יוסי קריים, מופיעה הרצאה מעניינת של דנילו קיש. היא הושמעה במשכנות־שאננים לפני כחצי שנה, כשהסופר היוגוסלבי התארח בארץ. בווריאציות שלו "על נושאים של מרכז אירופה" (תירגם מצרפתית מולי מלצר) מספר דנילו קיש:

בשנות החמישים ביוגוסלביה, היו שולחים תלמיד בחזרה הביתה, אם היה בא לבית־הספר במיכנסיים צרים, שהיו כנראה באופנה במערב, שכן הדבר נחשב סטייה אידיאולוגית מסוכנת, ואפילו חוליגאניות. באותה תקופה היה לי קשה לתפוס את כל העניין הזה, ולא הבנתי איך מיכנסיים צרים וקשרי עניבה קטנים יכולים לסכן עד כדי כך את המישטר הקיים. ואז ראיתי יום אחד מישלחת סובייטית, שהגיעה לביקור מדוברובניק לצ'טינייה: סביב קרסוליהם של האדונים הנכבדים, שטו להם מיכנסיים רחבים להפליא, והעניבות שלהם היו קשורות בקשר תפוח, כפי שהיה נהוג, אני מניח, בבתי־הקפה של הבוהמה ערב המהפיכה."

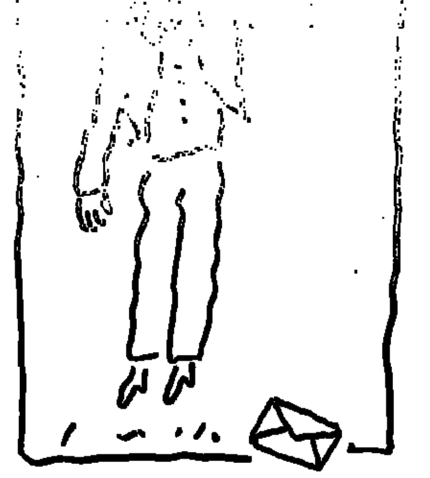

•

שנות החמישים ביוגוסלביה של דנילו קיש דמו מאוד לשנות הארבעים והחמישים המוקדמות אצלנו. לחברה היתה אוריינטציה מובהקת לברית־המועצות וגרורותיה. שיא האלגנטיות של הצעירים אז, היתה החלוצק'ה בכחול־חיל־הים, תפורה ממשיי־זקס, מהודקת בשרוכים על החזה. ואבוי לשוטה – על קלונה אי־אפשר היה לחפות. שיא הסקסאפיל היה במיכנסיים קצרים מכווצים, שחשפו פולקעס דשנים; ולמסיבות נהגו ללבוש חולצה רקומה בצלבים זעירים או בריקמה תימנית. ואהבת הפשטות התאימה אז גם לתנאים הכלכליים, כמו שאומר מרכס בלשונו המסורבלת: ההוויה יוצרת את התודעה.

זו היתה חברה ענייה במידה שקשה לי עצמי להאמין. האידיאולוגיה שלה היתה סגפנות, הסתפקות ואנטי־חומרנות. לאינדיווידואליסטים ולסוטים מדרך־המלך, לא היה אז מקום. זו לא היתה חברה פתוחה, פלורליסטית, אלא אוניפורמית, שמרכאה ומענישה את חריגיה על־ידי בידוד.

סימני המרי הראשונים התגלו בתילבושת. בדיוק כמו משמעות הג'ינס ברוסיה של היום. התמערבות, אמריקניזציה, ג'ז, סווינג, השחתת מידות – כל אלו היו כרוכים בהוקעה לעמוד הקלון. כשגיליתי בחובי סימנים ראשונים של אורבניות־מלידה, של עירוניות שאינה ניתנת לריכוי, הרגשתי כמי שסרחה. היתה זו קרקע מצויינת לצמיחת הצביעות. כמו בכל אחידות, נאלץ היחיד והשונה לרמות את האחרים ואת עצמו. כל נטייה אנוכית, כנה ואנושית, היתה חייבת להתחפש באידיאליזם, להזדייף לטובת הכלל. ואולי דווקא בשל מחנק זה, התפרץ האגואיזם בשנות השישים. הוא לא רק השתחרר מצביעות, האינטרס האישי נעשה לגיטימי, ומאז הוא משתולל ובועט בכל ערך של טובת הכלל.

•

עניין הלבוש, הוא מעניין במיוחד. חברה אידיאולוגית, סוציאליסטית או דתית, מטבעה אינה מייחסת חשיבות ללבוש ולמראה החיצוני בכלל. שקר החן והבל היופי. מאחר שהיא עסוקה בעניינים ערכיים של גאולה בידי אדם או בידי אל, היא אנטי־אסתטית במובהק. כי אסתטיקה קשורה במותרות, בנהנתנות ובגיוון. אסתטיקה קשורה גם בנכסים, בכסף, כתוצאה מכך היא מקטבת פערים, מפרה את השוויוניות והאחידות. לכן זה פראדוכסאלי ולעיתים מגוחך, עד כמה חברה אידיאליסטית חוששת להיראות בורגנית, וכתוצאה מזה מייחסת ללבוש מעמד של סמל, תוך שהיא מתריעה נגדו.

מי מאיתנו אינו מכיר את הסוודרים של צווארון ניקי או חצי־גולף. זוהי, כידוע, התילבושת האחידה של יוצאי מפ"ם, אחדות־העבודה והפלג השמאלני של מפאי. אותו חלק שעדיין מסרב לחליפות. צווארון הניקי הוא לגביהם הפיתרון בין הבאטלדרס לבין הז'אקט והעניבה. לעניבה יש, כידוע, קונוטאציות בורגניות.

כל מה שנותר באגף הסוציאליסטי שלנו בשביל סימן־ההיכר־המבדיל הוא היעדר עניבה בחורף. העניבה היא עדיין סמל, והיעדרה אף הוא סמל. כך הם יוצאים ידי חובתם: מתגוררים בווילות כמיליונרים, רוכבים על סוסים כבני אצולה, נוסעים במכוניות של קפיטליסטים, אבל כל עוד לא ענבו עניבה – הם מייצגים את הפרולטריון.

ורדה רזיאל (ויזלטיר)

געגועים הם לפעמים...

בגיל הגן, כאשר שיחקתי במישטת החול שבשדרות־רוטשילד, הייתי נושאת את מבטי בערגה לעבר אוטובוס קו חמש, שעבר ברעש לאורך השדרה, מדי כמה דקות. הדבר היחיד שידעתי אז על אודותיו היה יעדו הסופי, התחנה המרכזית, שמשם נוסעים לכל מיני מקומות רחוקים וקסומים בארץ. ברי היה לי, שכל מי שראשו מציץ מבעד לחלון האוטובוס הנוסע לאורך השדרה, פניו מועדות אל הרפתקה במרחבים.

ואני קינאתי בו נואשות. כלל לא יכולתי להעלות על הדעת, שמרבית הנוסעים – הם אנשים מטורטרים, החיים את חיי השיגרה שלהם, וכי אפילו המוני האנשים שאינם נוסעים אך ורק כמה תחנות, אלא מגיעים בסופה של דרך אל התחנה המרכזית – עושים זאת כחלק ממסלול יומיומי, אפור ושיגרתי.

•

לא נגמלתי מאותה טעות גם בשנות התבגרותי, אלא שאת מקומו של אוטובוס־קו־חמש תפס המטוס. ברור היה שכל מי שמגיע אל בית הנתיבות ההומה, וזוכה לעלות על המטוס שנוסע לחוצלארץ, נמנה עם בני המזל המשתתפים בחגיגה מיוחדת במינה, שנועדה רק לעשירים.

שדה־התעופה נתפס לי כמו קו 5 – המתח לקראת היציאה אל מחוץ לשיגרה, ותמיד לקראת משהו משמח ומרתק. הייתי צריכה לחיות עוד כמה עשרות שנים כדי להבין, שלא כל עלייה על מטוס – הלוך או חזור – היא יציאה להרפתקה חגיגית. אנשים טסים כחלק מעבודתם, כחלק משיגרה עייפה ומעצבנת, ובין אלה הנוסעים לארצות רחוקות, יש גם מי שחונקים דמעותיהם, כיוון שהם נוסעים כדי לסעוד חולים אנושים ואהובים שכבר לא יחלימו, או לקבור את יקיריהם.

וכך, לאט־לאט, השתנה טיבם של כל האירועים, המקומות והמעשים שהפכו סמלים: האוניברסיטה שהיתה היכל הקודש של כל המדעים, הפכה באמת למקום שיש בו הכל: גם אינטריגות, רכילות, בטלה, שיעמום, שינון, העמדת־פנים, מלומדות סרק, ביזבוז זמן, וגם... ספרים וידע (שניתנים להשגה גם בחוץ).

•

מסיבות הפכו מסמל לשימחה והתפרקות, לאירוע שיש בו גם מאמץ, ניכור, חשיפה לקונפליקטים, תרבית עשירה למתחים מישפחתיים ולמריבות בין זוגות, בצד כל הדברים הטובים שיכולים להיות, לפעמים, אם כי תמיד עדיין יש ציפייה פנימית נסתרה לנס, לכיף, לקסם שיהפוך מיקבץ די סתמי של אנשים, למרבה־דגלים קסום.

ההליכה לקולנוע או לתיאטרון, שבילדות היתה שם נרדף להבטחה, שתמיד מקיימת את עצמה, הפכה עם השנים לזמן שהושם על קרן הצבי, של קבוצת אנשים לא תמיד מובשרת, המוכרת לנו מוצר שהינו לעיתים יומרני ולעיתים מפוקפק, ולא בהכרח מבטיח חווייה של ממש.

ועם השנים עלו המניות של הדברים הפשוטים והזמינים, שעם הזמן הפכו למותרות: הכיף שבאכילת פרוסת־לחם מרוחה בחמאה – כשזה לא כל־כך פשוט, כאשר מוכרחים לשמור על מישקל יציב; הכיף שבבילוי ערב שקט בבית – הזמן, הזמן המתקצר שערכו מאמיר; או קריאת ספר טוב – אם ועד שמוצאים אחד כזה.

אורה שם־אור

איפה את ואיפה היא

כל יום אני פוגשת אמא אחרת המשכנעת אותי בלהט, שהיא והבת שלה הן החברות הכי טובות שיכולות להיות.

אשר לי, איני חושבת שזה בכלל אפשרי. אמא היא אמא, וחברה היא חברה, והשתיים לעולם לא ייפגשו.

לדוגמה, הבת שלך עולה חמש קומות בטפיפה קלה ואפילו לא מתנשפת, בזמן שאת נעצרת מדי פעם, תופסת אוויר כמו טובע וממלמלת "אוי הלב שלי..."

כמו החולצה שלך, שבתך לפעמים לובשת, אבל מעדיפה כמובן את הסווטשירט של אבא; ואילו את, אפילו בנשף פורים תיראי מגוחכת בורודים שלה.

•

או, ההרצאות, ההגיוניות (לא ניקרא לזה הטפות־מוסר, כמובן...) שאת מרביצה בבתך כאשר נודע לך, שהכירה אמש את אהבת חייה הגדולה ביותר (העשירית במניין): המסר של ההרצאה הידידותית הוא, שלא תממש, חס וחלילה, את אהבת חייה הגדולה ביותר מהר מדי... שתחכה לפחות שבוע, אם לא יותר... הבת מסכימה איתך בהנהונים, היא לא תרצה לצער אותך ולכן לא תספר לך שזה כבר קרה את זה היא תספר לחברה הכי טובה שלה באמת.

קורה גם, לעיתים די קרובות בעידן הזה, שאת והבת שלך מתכוננות בעת ובעונה אחת למבחן כלשהו: האם שמת לב כיצד היא קולטת את החומר אחרי הקריאה הראשונה, בזמן שאת עוסקת בגירוד החלודה שהתיישבה על תאי המוח שלך, וגם אחרי הפעם העשירית אינך בטוחה שאת מבינה מה כתוב שם?..

נכון שהבת שלך מסכימה איתך שאת החברה הכי טובה שלה, אבל תנסי רק להשתמש בסלנג, ומיד תשמעי: "אמא, בחייך אומרים ראווין ולא רווין, את עם המיבטא הפולני שלך ואתמול רציתי למות מבושה כאשר אמרת "צריך לעשות ברז" בנוכחות יעלי... את אפילו לא מבינה מה פירוש... תסלחי לי שאני מעירה לך אבל זה נורא מגוחך, כאשר את מנסה להיות "אין".

•

וגם – אולי לא שמת לב – אבל הבת שלך מפתחת רגישות של סייסמוגרף כאשר מדובר בך ובחבר שלה. ההערות באות מיד לאחר שסגר את הדלת: "למה צחקת אליו ככה? למה שאלת אותו את זה וזה, מה זה עניין שלך? ומה התיישבת לחצי שעה בסלון, כאילו הוא אורח שלך? את שוכחת בת כמה את, עם הדיונים הטפשיים שלך..."

והמבט הביקורתי שלה כאשר היא בוחנת אותך לבושה מיכנסיים לבר־מיצווה של אחיינה, נכון, היות שהיא כביכול החברה־הכי־טובה שלך היא תגיד: "אמא, את מהממת" – אבל גם תעיר בעדינות, שאולי הגזמת קצת עם האיפור ועם העגילים האלה, והשימלה היתה באה לביטוי האמיתי שלה עם חמישה קילו פחות באיזור המותניים... אבל לא נורא, זה בסדר...

אך העיקר: איפה את ואיפה היא כאשר קורה משהו מצחיק... די להיתקל פעם באוטובוס בקבוצת בנות שש־עשרה, או לעבור ליד בית־ספר בשעת הפסקה, איך העולם [illegible] מתפוצצות מצחוק [illegible]

את כבר מזמן לא צוחקת כך, נכון... וזה עדיין חברות הכי טובות?

לינדה אוונס:

שיר השרירים

היא מצטרפת לחבורה ההוליוודית שהוציאה רבי־מכר המגלים את סוד יופין: ויקטוריה פרינספל, רקל וולש, ברוק שילדס • מודה שלהקה שלמה של יועצי יופי, נפש וגורו למיניהם סייעה לה להגיע ולהיות מה שהיא • לינדה אוונס, ילדה טובה לוס־אנג'לס, קריסטל מ"שושלת", תמיד מקסימה, דקה, מאופרת, לבושה, מסבירה בסיפרה "סודות היופי של לינדה אוונס", שכל זה לא בא לה רק מהטבע

מאת דרורה שביט

גם היא כתבה ספר־יופי. איך אפשר שלא. לינדה אוונס, קריסטל הקריסטלית מ"שושלת". זה שהיא כל־כך יפה, דקה, מאופרת, לבושה, משרה אווירה נינוחה ורגועה – זה לא רק מהטבע, כך מתברר מ"סודות היופי של לינדה אוונס" (הוצאת "מטר", 126 עמודים פלוס תצלומים), שיצא לאור בעברית בימים אלה.

להקה שלמה של יועצי יופי ונפש סייעה ללינדה אוונס להגיע למה שהגיעה בחיים: גורו ליוגה, גורו לאסטרולוגיה, גורו לפיתוח החוש האינטואיטיבי, יועצת לטיפוח־הציפורניים, יועצת להמסת שומן מיותר מהירכיים, יועץ לשיער, ללבוש ולאיפור, ולמה לא.

לינדה, ילדה יפה וטובה לוס־אנג'לס, מודה לכולם בנימוס, מזכירה את כולם בשמותיהם, ומספרת לנו, עד כמה הם שיפרו את חייה והעניקו להם את האיכות המיוחדת שלהם, ועד כמה הם הפיחו בה את האומץ האישי להתמודד בג'ונגל ההוליוודי, לשרוד בו ואפילו לנצח בו.

מבין כל פרקי הספר, בחרנו להביא חלקים מהפרק העוסק בהתעמלות, ובמיוחד ב"תוכנית מיוחדת לתרגילים עם משקולות". לדעת אוונס, "יש כמה סיבות טובות להתעמל עם מישקולות... ראשית, דרוש זמן ממושך כדי לחזק את השרירים, וזמן נוסף כדי להחזיק במה שכבר השגנו... תוכנית התעמלות עם מישקולות לא רק תחזק ותפתח את השרירים בזמן קצר יותר, היא גם מצויינת למחזור־הדם ולמערכת־העצבים שלנו. זה יכול לשפר את הרגלי השינה והאכילה שלנו, וכמובן את הסיבולת. שריר מאומן היטב משקיע הרבה פחות אנרגיה גם בפעולות יומיומיות ושיגרתיות".

למי שאינה יכולה להגיע בקביעות למכון־התעמלות או מכון־בריאות כלשהו, ושם להתאמן עם מישקולות, או מי שלא רוצה להשקיע, בשלב ראשון, ברכישת המישקולות, שמא תתחרט אחר־כך ולא תרצה להמשיך ולתרגל איתן, מציעה לינדה אוונס שיטה לייצור מישקולות ביתיות. אוונס התייעצה, בקשר לסידרת התרגילים שהיא מציעה בספר, עם ד"ר רוברט רוזנפלד, מנתח אורטופד וחבר בצוות־הרפואי של קבוצת הפוטבול של "הלוס אנג'לס ריידרס". הוא העיר כי "אם לא מגזימים בתירגול כבר בהתחלה, ואם לא משתמשים במישקולות כבדות מדי, אין בעיות. אבל אם יש למישהי בעיות גב, ממליץ הרופא לתרגל קודם־כל תוכנית שתסייע לחיזוק האזורים הבעייתיים, לפני שמתחילים לתרגל עם מישקולות".

כדי להכין מישקולות ביתיות, צריך בסך־הכל: חולים, כמה זוגות גרביים ישנים, כמה שקיות פלאסטיק, ושרוך או חבל. "שופכים את החול לתוך שתי שקיות הפלאסטיק או הניילון, ואת כל אחת מהן נותנים בתוך שקית נוספת, כך שיש שתי שקיות כפולות. שוקלים את השקיות וממלאים עד למישקל הרצוי (כ־1¼–2½ ק"ג). תוחבים את השקיות הממולאות לתוך הגרביים. יותר נכון – מלבישים בעדינות את הגרב על השקיות. קושרים לחוד את השקיות והגרביים.

"הגרביים והשקיות צריכים להיות מספיק גדולים, כדי שאפשר יהיה להוסיף לתוכם עוד חול, אם רוצים להגדיל את מישקל המישקולות, עד ל־2½ ק"ג או אפילו 5 ק"ג כל אחת. אני ממליצה להתחיל עם מישקולות בנות 1¼ ק"ג כל אחת, ולהגיע עד ל־5 ק"ג".

לינדה אוונס ממליצה לבצע את סידרת התרגילים שלה בחברת ידידה טובה, שעמה כיף גם להתעמל וגם לפטפט על כוס קפה. אבל רבים מן התרגילים נוחים לביצוע גם לבד, בסלון, בפרקי־זמן שבין לבין, כשאין זמן וחשק לתאם פגישה עם חברה. היא ממליצה על חצי שעה של אימון, שלוש פעמים בשבוע, לאחר כמה תרגילי מתיחה או הרפייה.

את התרגילים מוטב לבצע תחילה פעם אחת או לכל היותר פעמיים, כדי שהשרירים לא יתכווצו מדי. בהדרגה, כשהכושר עולה, חוזרים על כל תרגיל יותר ויותר פעמים, ומוסיפים חול למשקולות, כדי שיהיו כבדות יותר.

להלן כמה תרגילים. בתצלומים המדגימים אותם, נראית לינדה עם משקולות אמיתיות, לא תוצרת־בית.

1. כפיפות־ברכיים עמוקות

בגו זקוף עד כמה שאפשר, יורדים לאט־לאט, בלי ליפול, ומגיעים ממצב של עמידה למצב ישיבה על כיסא או ספסל המוכן במקום מבעוד מועד. לא מתיישבים עליו, אבל תמיד הוא מוכן שם, כדי לא לכופף את הברכיים יותר מדי. מתרכזים בשרירי־הירכיים, נושמים דרך האף כשמתרוממים, נושפים דרך הפה כשמכופפים ברכיים.

2. שרירי החזה

זהו אחד התרגילים החשובים ביותר שאשה צריכה לעשות למען עצמה. התירגול לא יכול להגדיל את החזה, אבל יכול לשוות לשדיים צורה יפה יותר, ויכול ליצור אשלייה של חזה יותר גדול, על־ידי פיתוח השרירים המחזיקים את השד. בתצלומים רואים את הספסל המיוחד של לינדה, אבל מי שאין ברשותה ספסל כזה, יכולה לתרגל כשהיא שרועה על מיטה צרה, והראש מונח על כיסא שהוצב בפינת המיטה. את התרגילים מבצעים בשתי תנוחות. האחת טובה לחיזוק השרירים מהכתפיים ועד לפטמות. השנייה, לחיזוק השרירים שבין השדיים.

תנוחה ראשונה: הידיים, מחזיקות במישקולות, מוצבות כלפי מעלה, אל התיקרה, ממש מעל לצוואר. לאט־לאט, במרפקים כפופים מעט, מורידים את המישקולות קרוב ככל האפשר אל הריצפה. מתרכזים בשרירים ועל הורדה איטית של הידיים. אסור לאפשר להן לצנוח. מקפידים על מתח ושליטה. נושמים עמוק דרך האף, נושפים דרך הפה.

תנוחה שנייה: באותה שיטה, מתחילים להוריד אט־אט את המשקולות כשהאגרופים ניצבים בדיוק מעל לחזה. כך מאמנים את השרירים מזווית אחרת, ומפתחים את שרירי־החזה התחתונים.

יש בספר עוד כמה תרגילים טובים לחיזוק שרירי החזה והגב, שאותם אפשר למצוא גם בספרים אחרים. תרגיל נוסף החשוב לנשים, שגם אותו מבצעים בשתיים, נועד לחיזוק שרירי הישבן והרגליים, ולכן בחרנו לסיים עם התרגיל הזה:

כפי שרואים בתצלומים – האחת יושבת על הישבן של השנייה. אחד הדברים שצריך לזכור בתרגיל זה – להקפיד על בהונות מתוחים. כי אם הפרטנרית שלך דוחפת את כפות־הרגליים חזק מדי, כך שלא תוכלי להתנגד והשוקיים יפלו, מוטב שהבהונות לא יספגו את המכה.

שוכבים על הבטן על מישטח נוח – מיזרן או שטיח. חברתך יושבת על הישבן שלך, הפנים שלה אל כפות רגלייך, ברכיה כפופות משני צידי גופך. חשוב שהיא תשב חזק על הישבן שלך. זה לא יאפשר לך להרים אותו – נטייה של כולנו בעת ביצוע תרגיל זה. מרימים את השוקיים בניצב לקרקע, הבהונות מתוחים. חברתך מתחילה לדחוף את השוקיים שלך בכיוון מטה, כשאת לא מניחה לה לדחוף, אלא מתנגדת בכיוון ההפוך; לא מרשה לה להגיע עם כפות־רגלייך אל הקרקע. מובן מאליו שלבסוף חברתך תניח את רגלייך על הקרקע, אבל לא בקלות.

כשהגעת למטה, את משתדלת להרים את כפות־הרגליים כלפי מעלה, לנקודת המוצא. ושוב, חברתך מתנגדת, אבל לא יותר מדי. בסופו של תרגיל זה החזירי את רגלייך לנקודת המוצא.

הקפידי על הנשימה. אחרי כמה פעמים – כפי היכולת, מתחלפים בתפקידים.

ובכל זאת נרשה לעצמנו להזכיר לכן, שגם אם נקפיד על נשימה, ועל ישיבה אחת על השנייה, ונעשה תרגילי־חזה ותרגילי־ישבן ונרים מישקולות, לא בטוח שבסוף ניראה כמו לינדה אוונס, אבל בטוח שניראה הרבה יותר טוב.

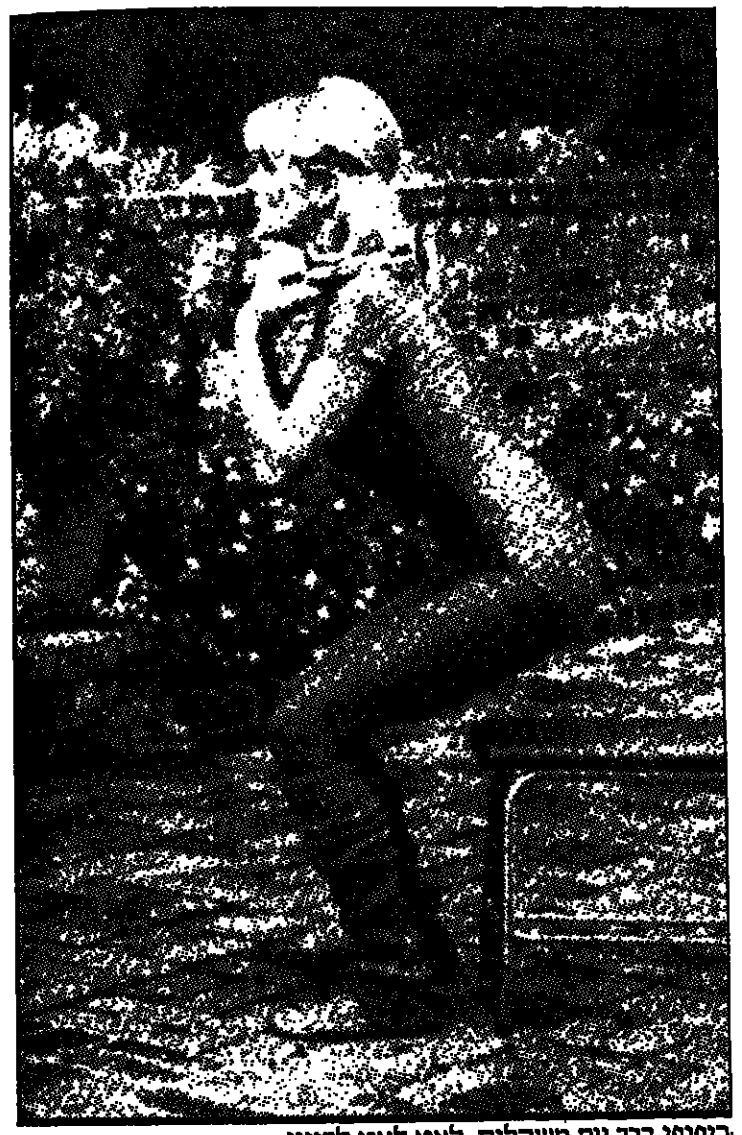

כיפופי ברך, עם משקלות, לאט לאט לכיוון הספסל, בלי להתיישב עליו.

לחיזוק השרירים, מהכתפיים עד לפטמות, ידיים בדיוק מעל הצוואר, ובתנועות איטיות לצדדים, מורידה את המשקולות.

תרגיל בשניים. החברה יושבת על עכוזה ומכריחה את רגליה להגיע למטה, תוך התנגדות.

גלינה קנדרים

מנה ליחיד

סלט עוף ומקרוני

המצרכים: 50 גרם מקרוני, שבורים לחתיכות קצרות; 1½ כוסות מים רותחים; כפית שמן; מלח ופלפל; 50 גרם בשר עוף מבושל, קצוץ; גבעול סלרי, קצוץ; 4 כפות תירס קפוא, מופשר; כף פתיתי שקדים; ¼ פלפל ירוק, קצוץ; כפית מיונית; 2 כפיות מיץ לימון.

שמים את המקרוני בקערה, ומוסיפים מים רותחים, שמן ומעט מלח. מכסים ומבשלים בעוצמה מלאה במשך 10 (13) דקות. משהים 3 דקות בכלי המכוסה, ומסננים היטב. מצננים.

מערבבים את חתיכות המקרוני עם העוף, ומוסיפים סלרי, תירס, שקדים ופלפל ירוק. מערבבים היטב.

טורפים את המיונית עם מיץ הלימון, ומתבלים במלח ובפלפל. יוצקים על הסלט ומערבבים בתנועות הקפצה. מגישים מקורר.

רפרפת שוקולד מהירה

המצרכים: 50 גרם שוקולד מריר, שבור לקוביות; ½ כוס חלב; ½ כפית אבקת קפה נמס; ½ כפית ג'לטין; ביצה קטנה; ¼ כפית תמצית וניל.

שמים את השוקולד בקערה, ומבשלים בעוצמה מלאה במשך 1–1½ (1½־2) דקות, עד שימס. בוחשים פנימה חלב, ומערבבים היטב. מבשלים במשך 1־1½ (1½־2) דקות נוספות, עד שהחלב חם מאוד, אך לא רותח.

בוחשים לתוך תערובת השוקולד את הקפה הנמס והג'לטין, ומקציפים היטב.

מסננים את הרפרפת לכלי הגשה, ומקררים עד שהרפרפת נקרשת. מעטרים במעט קצפת ומגישים.

■ דנית סלומון

מרק שעועית חומה

המצרכים: 500 גרם שעועית חומה; 10 כוסות מים; 2־3 כנפי עוף; 3 כפות אבקת מרק בשר; גבעולי סלרי, גבעולי פטרוזיליה; ½ כוס רסק עגבניות; 2 כפות סוכר; ½ כוס שבבי בצל מיובשים; 3 גזרים מגוררים; מלח ופלפל.

שורים את השעועית במים למשך לילה (או מרתיחים בהרבה מים, מכסים ומשהים שעה). מסננים את השעועית, ושמים בסיר. מוסיפים מים. מוסיפים לסיר את כנפי העוף, ומביאים לרתיחה. מסירים את הקצף שנוצר על פני המרק, ומוסיפים מרק, סלרי, פטרוזיליה, רסק עגבניות, שבבי בצל, גזר ותבלינים. מביאים שוב לרתיחה. מנמיכים את הלהבה, ומבשלים במשך 3 שעות.

אפשר לבשל בסיר לחץ עם חצי כמות מים במשך שעה. להוסיף את יתרת המים, ולבשל בלי לחץ שעה נוספת.

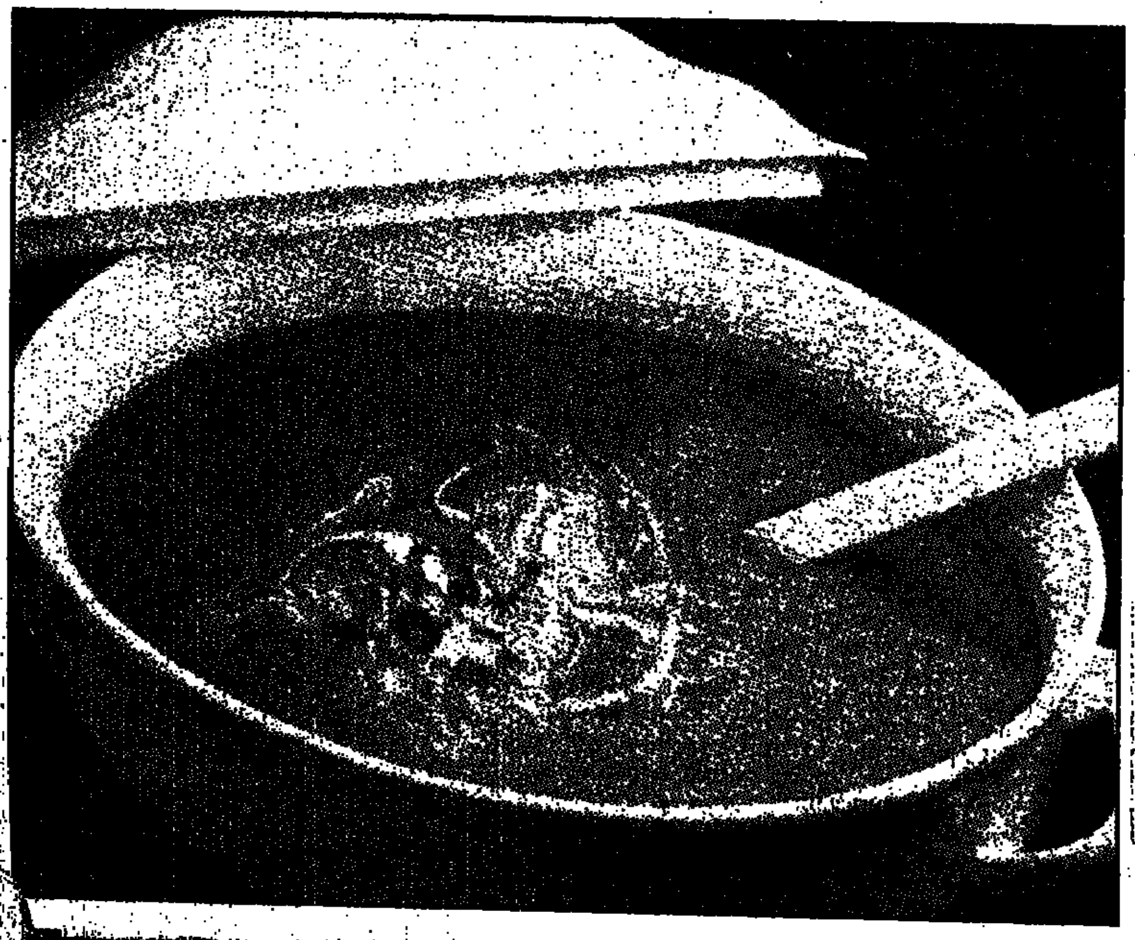

מרק עדשים ופתיתים

המצרכים: 250 גרם קוביות בשר (בקר או הודו אדום); עצם מח; כוס עדשים חומות; ½ כוס רסק עגבניות; בצל; 10־12 כוסות מים; כוס פתיתים אפויים; גבעולי פטרוזיליה; שורש סלרי; מלח ופלפל; כף אבקת מרק; מיץ לימון או חומץ; קורט סוכר.

שמים את הבשר ואת העצם בסיר גדול. מוסיפים מים, מרתיחים ומבשלים במשך 10 דקות. מסירים את הקצף מפני המים.

מוסיפים עדשים, רסק עגבניות, בצל, סלרי, פטרוזיליה ותבלינים, ומבשלים כשעה. מוסיפים אבקת מרק מעט מיץ לימון או חומץ ותבלינים, וממשיכים לבשל עד שהפתיתים יתרככו. אם יש צורך, מוסיפים עוד מים.

מרק פיטריות

המצרכים: 250 גרם פיטריות שמפיניון; 250 גרם פיטריות יערן; 4 כפות מרגרינה בטעם חמאה; 2 שקיקים רוטב פיטריות; 2 כפות אבקת מרק עוף; מלח ופלפל; 10 כוסות מים; גביע יוגורט; כוס חלב.

שוטפים את הפיטריות, וקוצצים לחתיכות קטנות. ממיסים את המרגרינה בסיר גדול, ומטגנים את הפיטריות במשך כ־20 דקות. מוסיפים בבחישה את אבקת הרוטב. מוסיפים מים, מערבבים ומביאים לרתיחה.

מוסיפים אבקת מרק ותבלינים, ומבשלים במשך 20 דקות נוספות.

בוללים חלב ויוגורט, ומוסיפים בבחישה למרק החם. מביאים לרתיחה, ומגישים חם.

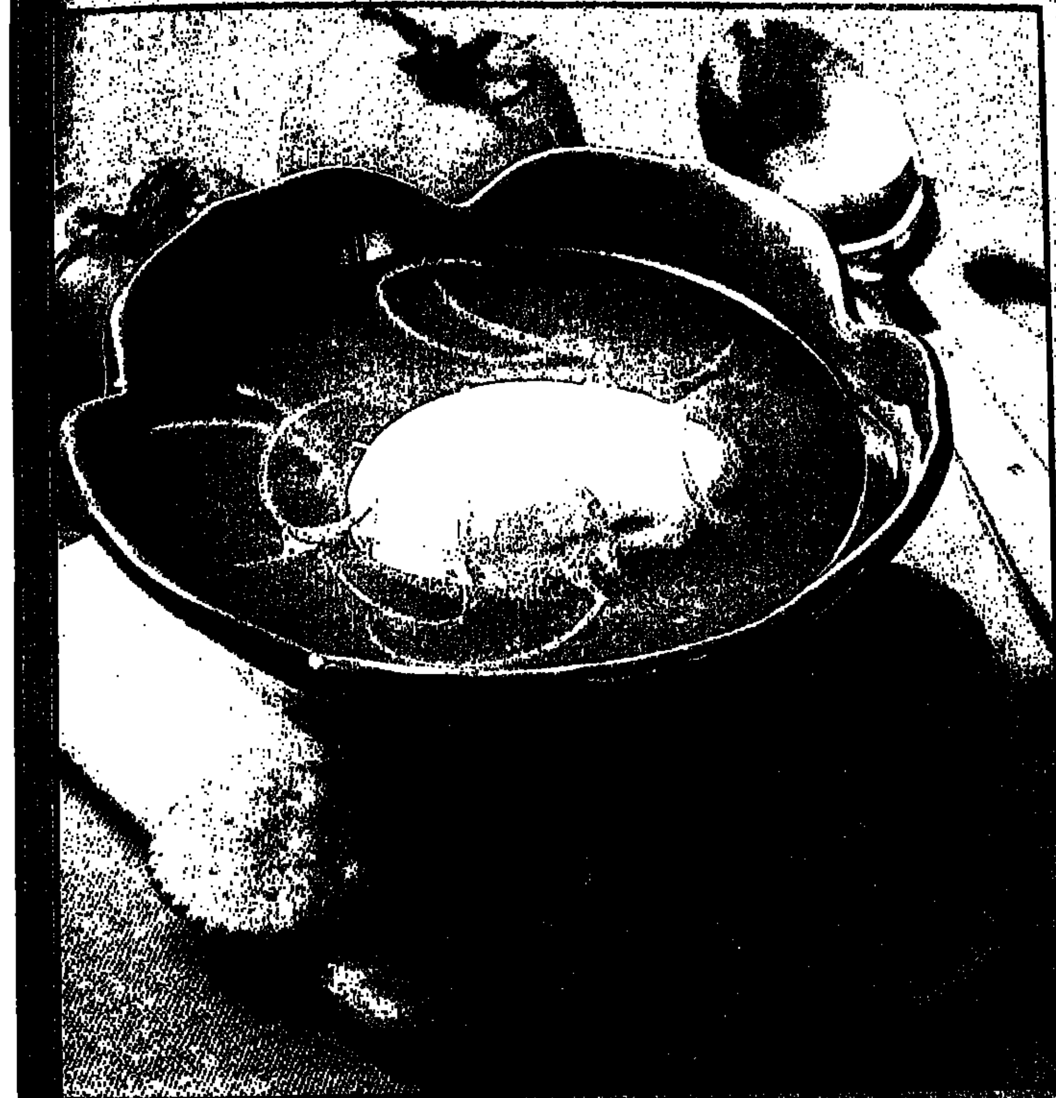

מרק אפונה

המצרכים: 4 כפות מרגרינה בטעם חמאה; 2 בצלים קצוצים; תפוח־אדמה; 400 גרם אפונה קפואה; גבעולי שמיר; שן שום מעוכה; מלח ופלפל; קורט סוכר; 2 כפות אבקת מרק סתמית; גביע יוגורט; 8 כוסות מים.

קולפים את תפוח־האדמה ואת הבצלים וקוצצים. מחממים את המרגרינה בסיר גדול. מוסיפים את הבצלים, ומטגנים קלות. מוסיפים תפוח־אדמה ואפונה, מים, שום, תבלינים ושמיר. מבשלים עד שתפוח־האדמה יתרכך. מועכים את הירקות במעבד מזון, או בממחה. מחזירים לסיר, מחממים ומוסיפים יוגורט. מגישים חם.

מרק שום

המצרכים: 4 כפות מרגרינה בטעם חמאה; 2 ראשי שום גדולים, מפורקים וקלופים; מלח ופלפל; 10 כוסות מרק צח; 4 ביצים; כף שמן; קוביות לחם קטנות, קלויות (קרוטונים).

ממיסים את המרגרינה בסיר רחב. מוסיפים את שיני השום, ומטגנים קלות. מוציאים את שיני השום מהסיר, ומועכים במעבד מזון. מחזירים את מחית השום לסיר.

מוסיפים לסיר מרק צח ותבלינים, ומביאים לרתיחה. טורפים את הביצים עם מעט שמן, ומוסיפים בבחישה למרק הרותח. מגישים עם קרוטונים.

תיקון טעות

במתכון עוגת גזר, שהתפרסם בשבוע שעבר, בעמוד 480, נפלה טעות ברשימת החומרים: צ"ל 1½ כוסות קמח; 1 שקית אבקת אפייה, ולא כפי שכתוב.

מקצף שוקולד אפרסקים

המצרכים: 2 כפות אבקת רפרפת בטעם וניל; כף אבקת קקאו; 2 כפות אבקת קקאו ממותקת, נמסה; 2 כפות סוכר; 1½ כוסות חלב; קופסה קטנה (600 גרם) חצאי אפרסקים משומרים, מסוננים; שקיק שמנת מתוקה, מוקצפת; 2 כפות ברנדי אפרסקים; משולשים שוקולד לעיטור.

מערבבים יחד אבקת רפרפת, אבקת קקאו, קקאו ממותק וסוכר. מוסיפים מעט חלב, ובוללים למשחה אחידה. מביאים לרתיחה את שארית החלב, ויוצקים אותו בזרם דק על תערובת הרפרפת והקקאו, תוך בחישה. מערבבים היטב, ומחזירים לסיר השטוף. מביאים לרתיחה, ומבשלים מעל להבה נמוכה במשך 2־3 דקות, תוך בחישה.

שומרים 2 חצאי אפרסקים לעיטור, ומועכים את השאר בממחה. מערבבים לתוך רפרפת השוקולד. יוצקים את התערובת לקערה, ומניחים לצינון. מהדקים יריעת פלסטיק דביק לפני הרפרפת, כדי למנוע היווצרות קרום.

בשהרפרפת צוננת, מקפלים לתוכה ¾ מכמות הקצפת יחד עם הברנדי. יוצקים את המיקצף לכלי הגשה.

מעטרים בפרחי קצפת, בפלחי אפרסק ובמשולש שוקולד.

(4 מנות)

זאב קרן מגיש

דג הזהב

זהבון פיקנטי

המצרכים: חבילה זהבון מתובל; פלפל ירוק; בצל ירוק; גמבה; עגבניה קלופה, בלי גרעינים; 2 כפות סלרי עלים, חתוך לפרוסות דקות; 2 כפות זיתים ירוקים, מגולענים; 3 פיטריות טריות גדולות; 50 גרם מרגרינה; ½ כוס יין לבן; מלח, פלפל לבן ושום מעוך.

חותכים את כל הירקות לרצועות דקות. מחממים את המרגרינה במחבת, ומטגנים את הפלפל עם הגמבה, הבצל והסלרי. מוסיפים פיטריות, זיתים, עגבניות, יין ותבלינים. מבשלים יחד מיספר דקות. טועמים ומתבלים בהתאם.

מניחים את אצבעות הזהבון בכלי חסין חום משומן, ויוצקים עליהן את תערובת הירקות. אופים בחום בינוני במשך 15 דקות. מגישים חם, כמנה עיקרית.

(2 מנות)

קוקטייל זהבון

המצרכים: חבילה אצבעות זהבון, חתוכות לפרוסות אלכסוניות; גזר, חתוך לרצועות דקות; 2 עגבניות, חצויות, בלי גרעינים וחתוכות לרצועות; לב חסה, חתוך לרצועות; 2 מלפפונים, חתוכים לרצועות דקות; עירית קצוצה.

המצרכים לרוטב: כוס מיונית; כף שמיר קצוץ; כף חרדל; מיץ מלימון אחד.

מערבבים את הירקות החתוכים עם פרוסות הזהבון, ומסדרים בצלחת הגשה.

מערבבים יחד את חומרי הרוטב, ויוצקים מסביב לסלט. מגישים קר.

(6 מנות)

אצבעות זהבון בשומשום

המצרכים: חבילה זהבון מתובל; ½ כוס קמח; ביצה טרופה; כפית פטרוזיליה קצוצה; ½ כוס זרעוני שומשום; ½ כוס פירורי לחם; שמן לטיגון עמוק.

חותכים כל אצבע זהבון לשתי חתיכות קצרות. טורפים את הביצה עם הפטרוזיליה. מערבבים את השומשום עם פירורי הלחם.

טובלים את אצבעות הזהבון בביצה ואחר כך בתערובת השומשום. מהדקים את השומשום אל אצבעות הדג.

מטגנים את הדגים בשמן עמוק חם, ומספגים על מגבות נייר.

מגישים חם, עם מטבל אבוקדו או מיטבל רוקפור.

(3 מנות)

קפה טיקסי

הטקסיות הרבה האופפת את פולחן התה היפני ידועה, אך לא נופלים ממנה גינוני הכיבוד בבית הערבי, ובפרט אצל הפלח ואצל הבדווי במאהלו.

● לפני שתיית הקפה שופכים הפלחים ספל ראשון אל תוך האש, או על גבי הקרקע, בתינת נסך „לכבוד השייך אל־שדה ווליו" , שלו מייחסת המסורת את הנהגת שתיית הקפה. על כן מכבדים אותו בספל הראשון, כאות תודה על המשקה השחור והריחני.

אחרי הספל הראשון מתחילה חלוקת הקפה בין המסובים. אורח הכבוד זוכה לקבל את הקפה שלו, ראשון. אחריו באים שאר המסובים, לפי גיל. פותחים בגדול ומסיימים בקטן.

● הספלונים זעירים מאוד, כדי שלוש גמיעות ממוצעות. אין ממלאים אותם אלא כמחציתם, שתיית ספל מלא נחשבת בעיני הפלח לגסות־רוח ולגרגרנות.

מותר לשתות שני ספלים, אבל לא שלושה, שכן הספל השלישי נחשב לסימן איבה וטינה מצד האורחים. על כן שנוד המשל הערבי – „ספל ראשון לכבוד האכסניה, השני לתענוג, ואילו השלישי – לחרב־שנאה".

● אורח יחשוב לו לפגיעה בכבודו, אם יגישו לו קפה תיכף לבואו; הערבי רואה בכך אות, שביקורו אינו לרצון למארחו, הממהר להיפטר ממנו.

● הכנת הקפה חשובה בעיני הפלח, „מלאכת קודש" שבעל־הבית נוטל אותה על עצמו, ולא יטילה על אשתו. הוא ישקוד עליה בקפידה, בחריצות ובארשת של חשיבות.

את גרגרי הקפה הוא קולה על פי רוב סמוך לשתייה, או לפני הכיבוד. הקלייה נעשית באבוב מיוחד העשוי חרס שחור, הנקרא בפי הפלחים בשם „מחמצה", משורת „חמיץ" – קלה.

נסתיימה הקלייה, טוחנים היטב את הגרגרים בתוך ה„מכבאש" (מדוכה עשויה עץ, או אבן). טחינה זו מצריכה ידיעה ולימוד. היא נעשית בחבטות מאומנות, מדודות ושקולות.

● אין ממהרים להסיר את הקפה מעל האש. כשעולה הקצף מסירים אותו לרגע ושוב מחזירים שיבעבע מחדש. חוזרים על כך מיספר פעמים, ונזהרים שהקפה לא יגלוש, כי קרום־הקצף הוא עיקר טעמו של הקפה. ואמנם משתדלים לחלק את הקפה כך, שכל אחד מהשותים יזכה בקורטוב מהקרום הטעים.

● אסור לאדם להעמיד את הספל הריק על הארץ. עליו לקרוא ל„סאקי" (המוזג) ולמוסרו לידו ולומר: הרי לך ה„הרג'ע" (הספל).

■ ב.א.ברקאי

סלסילות טוגנים

להכנת הסלסילות משתמשים במסננת טיגון כפולה מיוחדת, שאפשר להשיגה בחנויות המוכרות אבזרים ופטנטים למטבח. המסננת מורכבת מידית ומשתי סלסילות רשת, שאחת מהן נכנסת לתוך השנייה, ומהודקת בתפס מיוחד. בצורה זו נשמרת צורתו של המזון המונח במסננת, עד שהוא נתקשה בטיגון.

קולפים תפוחי אדמה, ופורסים לפרוסות דקיקות, עדיף במגררת עם להב פריסה מיוחד.

מחממים שמן בסיר לטיגון עמוק, וטובלים את מסננת הטיגון בתוכו, כדי למנוע הידבקות. מסדרים את פרוסות התפודים במסננת הגדולה יותר, כשהן חופפות מעט אחת על השנייה. מהדקים את המסננת הקטנה על הגדולה, וסוגרים את התפס.

מכניסים את מסננת הטיגון לשמן החם, ומטגנים עד שהתפודים מזהיבים.
מוציאים את המסננת מהשמן, פותחים ומוציאים את סלסילת התפודים בזהירות. מספיגים על מגבת נייר. מכינים עוד סלסילות באותה דרך.

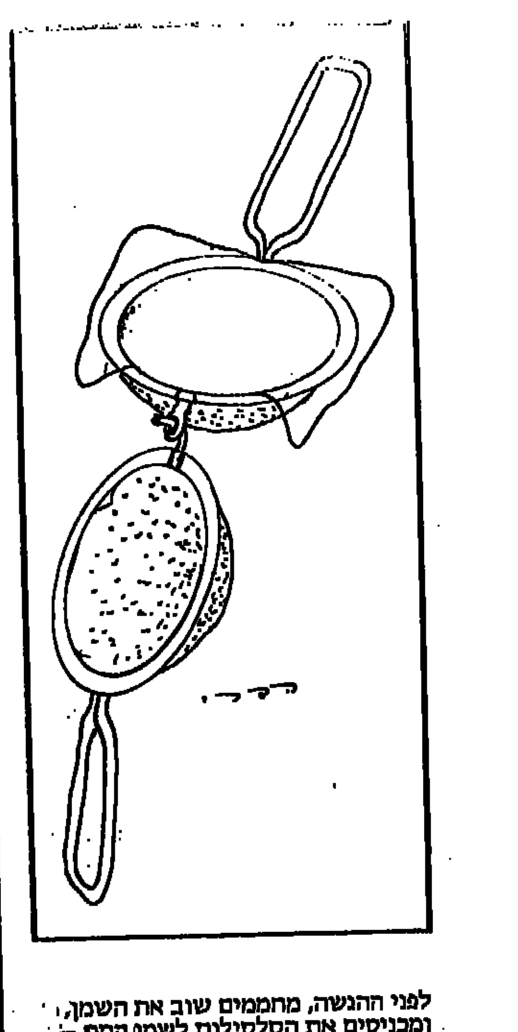

לפני ההגשה, מחממים שוב את השמן, ומכניסים את הסלסילות לשמן החם – אחת או שתיים בכל פעם – למשך מיספר שניות. מוציאים במלקחיים.
מגישים כתוספת לבשר. ממלאים את הסלסילות בירקות מבושלים, כמו אפונה וגזר, ומסדרים מסביב לבשר.

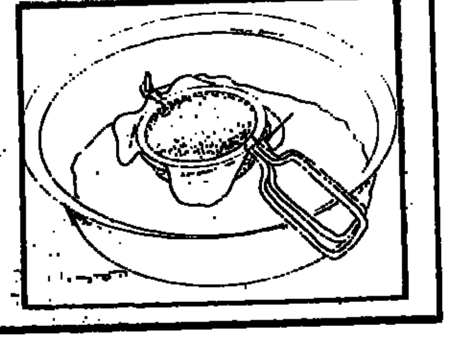

טעם שוקולד

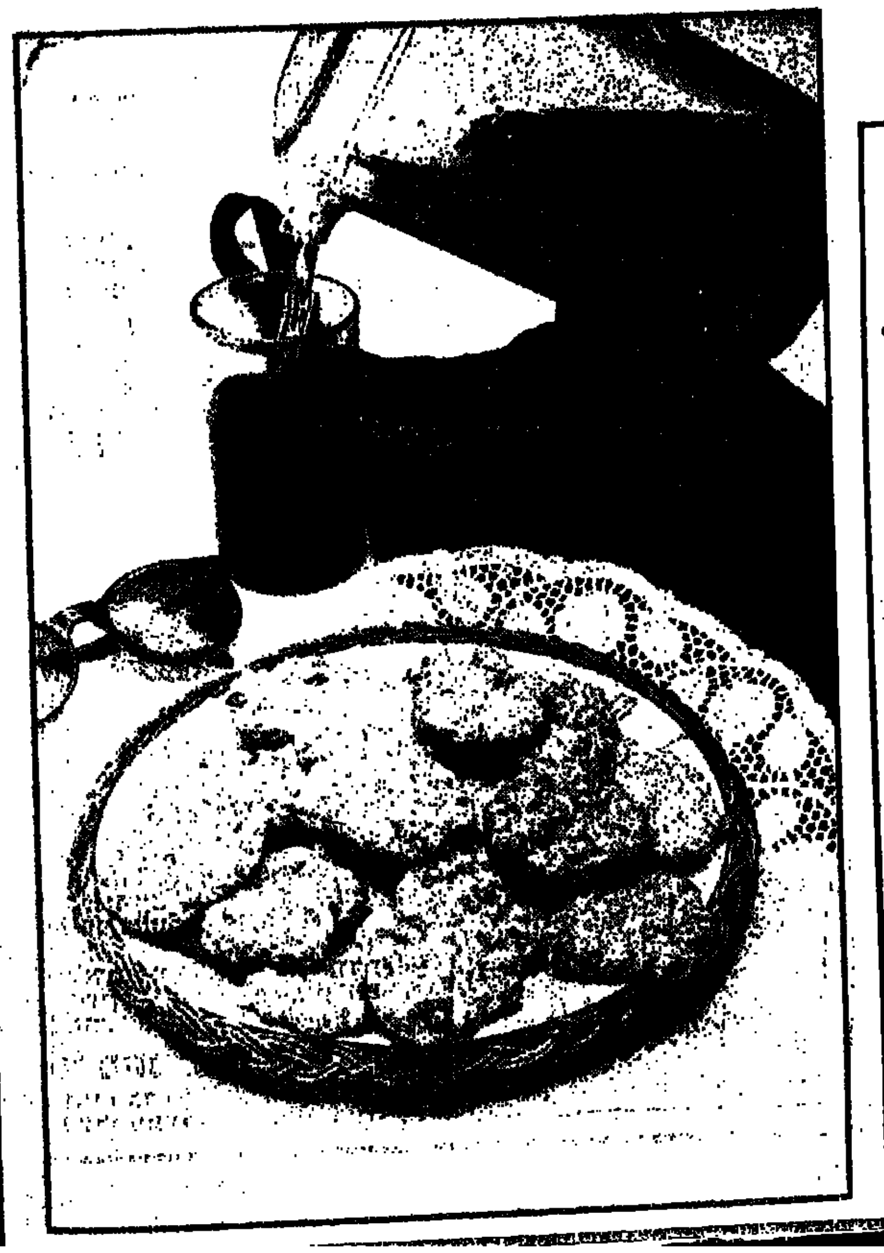

עוגיות פצפוצי שוקולד

המצרכים: 1¼ כוסות קמח; ½ כפית אבקת סודה לשתייה; ¼ כפית מלח; 100 גרם מרגרינה רכה; כוס סוכר; ביצה; כפית תמצית וניל; 2 כוסות אורז תפוח (פצפוצים); 150 גרם פתיתי שוקולד.

מחממים תנור לחום בינוני. משמנים תבנית אפייה גדולה ושטוחה.

מערבבים את הקמח עם הסודה והמלח. בקערה שנייה מקציפים יחד מרגרינה, סוכר, ביצה ותמצית וניל. מוסיפים את הקמח, ומערבבים לתערובת אחידה.

מערבבים את האורז התפוח ופתיתי השוקולד לתוך הבצק, בזהירות.

מטפים כפות מלאות המתערובת על התבנית. אופים במשך 12־15 דקות.

(40־50 עוגיות)

ריבועי גבינה עם שוקולד

המצרכים לתערובת הגבינה: 250 גרם גבינה לבנה שמנה; 2 ביצים; 6 כפות סוכר; 3 כפות קמח; 3 כפות מרגרינה רכה; כפית קליפת תפוז מגוררת.

המצרכים לתערובת השוקולד: כוס קמח; 6 כפות סוכר; ¾ כפית אבקת סודה לשתייה; ¼ כפית מלח; ½ כוס חלב; 1½ כפיות חומץ; 3 כפיות מרגרינה רכה; 200 גרם פתיתי שוקולד; ביצה גדולה; 1½ כפיות תמצית וניל.

מחממים את התנור לחום בינוני. מערבבים יחד את כל חומרי תערובת הגבינה, ויוצקים לתבנית משומנת בגודל 25X35 ס"מ.

ממיסים את פתיתי השוקולד בקערה המונחת מעל סיר מים רותחים. מנפים את הקמח עם סודה לשתייה ומלח. מוסיפים את שאר החומרים של תערובת השוקולד, יחד עם השוקולד המומס. מערבבים לתערובת אחידה.

אופים במשך 45־50 דקות. מצננים וחותכים לריבועים.

דניאלה יקרה

ערימות של זבל

אנחנו גרים בבניין בעל 4 דירות. בדירה שמתחתנו גרה אישה זקנה, בודדה ומשונה, שמחזיקה בביתה ערימות של זבל שהיא לוקחת מהפחים בשכונה. מהדירה שלה עולה ריח רע וכבר ראיתי שם גם עכברים. מה עושים עם זה.

ציפורה מגבעתיים

פני למחלקת התברואה בעירייה והם ישלחו פקחים כדי לבדוק מה קורה שם, ובמידת הצורך גם ישכנעו את השכנה לנקות את ביתה.

איך משכנעים ילד

איך משכנעים ילד בן 8 לקרוא ספרים?

נינה כהן

אני לא חושבת שצריך לשכנע אותו. תנסי לברר איזה סוג של סיפורים הוא אוהב ולקנות לו ספר סיפורים כזה שיהיה בבית, במקום גלוי. אם הוא ירצה הוא יקרא אותו ואם לא ירצה לא. אל תשכחי שהוא רק בן 8 ואולי קשה לו עדיין לקרוא ברצף. אולי הוא יתחיל לקרוא בשנה הבאה או בעוד שנתיים. רק אל תלחצי עליו. בסוף, הרי, כולם קוראים משהו.

המיכתבים לא פורסמו

כבר שלחתי לך שני מיכתבים והם לא פורסמו. האם את עונה על כל המיכתבים, ועל איזה את לא עונה?

הרמלאי

אני לא עונה על מיכתבים שניראים לי מפוברקים, לא עונה על מיכתבים גסים ולא עונה על מיכתבים שהתשובה להן התפרסמה בזמן האחרון. אני לא יכולה כל שבוע לכתוב על דייאטות או על הרחקת שיער. מלבד אלו, אני משתדלת לענות על כל המיכתבים, אבל לפעמים זה פשוט לוקח זמן, וצריך להתאזר בסבלנות.

מתפטרים מריח־פה

אנחנו אוכלים הרבה שום, בעיקר בחורף. האם את יודעת איך מתפטרים מהריח בפה?

זוג תל־אביבי

שמעתי שאחרי אכילת שום כדאי ללעוס פטרוזיליה או שמיר ואחר־כך לצחצח את השיניים עם מישחה. תנסו את זה, ואולי תנסו גם להשתמש בספריי מיוחד לפה שאפשר לקנות בבתי־המרקחת.

אכילה כפייתית

ברצוני לעזור לחבר קרוב הסובל מאכילה כפייתית. אולי תפני אותי לייעוץ מתאים באזור תל־אביב.

סנדרה

למה שלא תיפנו קודם כל ל„אגודת שומרי מישקל". הרבה פעמים הם יכולים לעזור.

מי משנינו צודק

אנחנו חיים בדירה קטנה אבל נוחה ונעימה. בעלי מתעקש להחליף דירה ואני מסרבת, כי ברור לי שזה ידרוש מאיתנו להחזיר חובות במשך שנים ארוכות וזה ניראה לי טיפשי. מי צודק?

לפי דעתי את צודקת. אבל מה איכפת לך דעתי, הרי את תמשיכי לחיות איתו הרבה שנים ולא איתי. אולי תגיעו לפשרה להחליף דירה אבל למשהו צנוע, שלא ידרוש החזרת חובות במשך הרבה שנים. ככה זה בחיי נישואין, כל הזמן פשרות. בהצלחה עם הדירה החדשה.

יש עתיד

התגלות של משיח

מאת יבשם עוזג

אהרון־יוחנן כתריאלי היה המשיח, אבל אנחנו לא ידענו. לא רצינו לדעת. עיניים לנו ולא נראה אוזניים. ימינו שלנו היו ימות המשיח, אבל אנחנו לא האמנו. לא רצינו להאמין. מאות שנים, אנחנו, אבותינו, ואבות־אבותינו, מתפללים, מאמינים, ומצפים לגאולה. וכשהיא סוף־סוף הגיעה, דחינו אותה מעל פנינו בשאט־נפש. בגבהות־לב אמרנו: לא למשיח הזה התפללנו. אין זה נאה לאנשים רציונאליים ומכובדים כמונו להיוושע בידיו של טכנאי־מכונות־כביסה אפרורי, המתגורר בדירת שלושה־וחצי חדרים ברחוב רב־לייבלח־בן־משה 256/11.

אילו היה המשיח יורד מן השמיים במרכבת־אש, היינו משתטחים ארצה לפניו. אילו היה בוקע מן הערפל, מוקף אור יקרות, היינו מקבלים אותו בתרועות, בתופים ובמצילתיים. אילו, לפחות, היה נולד כשפניו קורנים, היינו מחוללים סביבו ומעלים לו מיסים ומעשרות כאשר ידרוש. אבל אהרון־יוחנן כתריאלי, המשיח, התגלה לראשונה בדל"ת אמותיו, בחנות הקטנה שבה מכר אביזרי חשמל לתושבי העיירה הרדומה שבה נולד ובגר. ברגע ההתגלות הגדול לא נכחו בחנות אלא המשיח ואמו הזקנה שהביאה לו את כריכי ארוחת־העשר.

מכיוון שאיש מאיתנו לא ציפה להתגלות מסוג זה, התקבלה עדותו של המשיח לגבי עצמו, באי־אימון טבול בקורטוב של לעג. דברים כאלה, אנחנו היינו בטוחים בכך באותו זמן, פשוט אינם קורים. אהבת בשר־ודם יכולה, אולי, להיוולד בשדה תילתן. אבל חשמלאי פשוט אינו יכול לקום בוקר אחד ולהתגלות כמשיח. אנחנו לא נקבל זאת. תהיינה העובדות אשר תהיינה, אנחנו לא נקבל זאת.

כך חלפה לה הגאולה במרחק סנטימטרים אחדים מאיתנו, ונעלמה בנבכי העתיד. יכולנו להושיט את כפנו ולאחוז בה, אבל אנחנו, אנשים רציונאליים ומכובדים, כאמור, היינו גאים מכדי לעשות זאת. ועכשיו, יהיה עלינו, על בנינו, ועל בני־בנינו, להמשיך להתפלל, להאמין ולצפות להזדמנות הבאה שבה תגיע הגאולה למקומותינו.

אהרון־יוחנן כתריאלי, המכונה א"י, נטש יום לאחר התגלותו את החנות הקטנה למימכר אביזרי חשמל, ועבר לעסוק, במישרה מלאה פלוס, במשיחיות. עבודת גאולה רבה לא נמסרה לידיו בשלב הראשון הזה, אבל הוא גילה אורך־רוח שתאם להפליא את מעמדו החדש. עם הזמן, הוא היה בטוח בכך, ילך ויגבר זרם ההזמנות עד שאפילו הוא, המשיח, יתקשה לעמוד בו. חיוך של שביעות רצון עצמית נמתח לרוחב פניו כשהירהר, בינו לבינו ובצניעות הראויה, על צבא העוזרים שיהיה עליו לשכור לעצמו בעתיד הלא־רחוק. בעודו שרוע על הכיסא־נוח במירפסת דירתו, תיכנן את המעבר הדראמטי שיבצע מן השיווק המקומי – אל הייצוא. המשיח חלם על הפריצה הגדולה לשוק העולמי.

עברו ימים, שבועות, חודשים, שנים. אנשים מעטים ניאותו להקשיב לדרשותיו של המשיח, ומעטים עוד יותר גילו בדבריו עניין ואמונה. מוסדות הדת הרשמיים התעלמו ממנו מתוך צרות־עין וניגוד אינטרסים כלכליים. המשיח ניסה לעקוף אותם באמצעות פנייה ישירה לאמצעי התיקשורת, אבל גם כאן נחל הצלחה חלקית בלבד. הוא נאלץ לקבל מישרה של טכנאי־אלקטרוניקה באחד מן הקונצרנים התעשייתיים הגדולים. והזמן נקף, ונקף, ונקף. וסבלנותו פקעה ופקעה ופקעה.

עד שבסופו של דבר, וזה קרה רק היום, פקעה סבלנותו של המשיח באופן סופי ומוחלט. הוא העלה את כל טענותיו במיכתב ההתפטרות שהגיש, לפני שעות אחדות, ליושב במרומים: "...מכיוון שלא עלה בידי להביא לגאולה, ומכיוון שנראה לי כי בני־האדם אינם מוכנים בשלב זה לקבלת פניו של המשיח, אני מתפטר בזה מכל תפקידי, ומחזיר לידיך האמונות את המנדט להבאת הגאולה לעולם. על החתום: א"י כתריאלי".

היושב במרומים סירב בתחילה לקבל את ההתפטרות. הוא ידע כי בימים האלה וכימים שיבואו אחריהם, יזדקקו בני־האדם לגאולה יותר מאשר בכל זמן אחר. נאמן למוניטין שלו כאל רחום וחנון, הוא החליט לחכות זמן־מה. אולי יבוא מישהו לדבר על ליבו של המשיח ולהפציר בו שיחזור בו מהתפטרותו. השעות נקפו, אבל איש לא בא. בסופו של דבר נאלץ אף היושב במרומים להודות בעובדות. הוא נאנח, טמן את מיכתב ההתפטרות של המשיח באחת ממגירותיו, ופנה לעיסוקיו האחרים שברומו של עולם. בעוד כמה מאות שנים, אולי, יתפנה שוב כדי לתת את דעתו על שאלת גאולתם של בני־האדם.

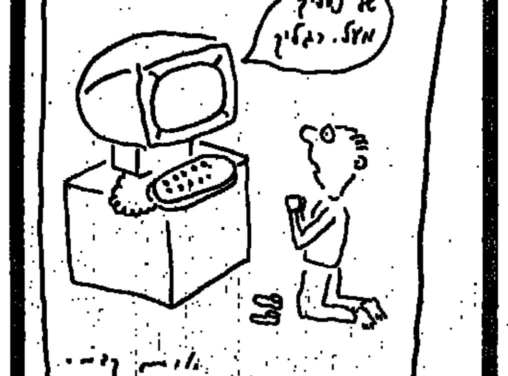

האיש שבא לסעוד

כמעט שאין תלונות

שוב אנחנו נמצאים מול צלחות עמוסות במבוק, ירקות, נבטי סויה, ושוב הרטבים הצבעוניים לנגד עינינו והטעם החמצמץ־מתקתק בפינו. אין מנוס מהאוכל הסיני ואנחנו חוזרנו אליו שנית, הפעם במיסעדה שנפתחה לא מכבר בפינת ירמיהו דיזנגוף „סגורה".

האוכל כאן צבעוני במיוחד, גם חג המולד הקרב תורם לכך את תרומתו, עם העץ הצבעוני והאורות וקישוטי הנייר. אני לא נגד, אני בעד כל הפרחים, בכל הצבעים. אבל לעומת זה אני נגד אגרול שמן מדי, ואטריות מטוגנות בכמויות גדולות מדי של שמן.

זה מה שקיבלנו כאן כמנה ראשונה וכאחת מהתוספות (אטריות בירקות). מלבד זה כמעט שאין לנו תלונות כלפי המקום. המרקים היו עשירים ביותר (מרק ירקות ומרק וון טון) הכשר החמוץ־מתוק היה פריך במיוחד וטעם העגבנית וטעם האננס השתלבו כו יפה, העוף עם הירקות שפע ירקות ורק מנת האיטריות כעוף, כמו האיטריות בירקות היתה רווייה כמות רבה מדי של שמן.

המלצרים כאן אדיבים במיוחד, אפילו העברית החדשה שבפיהם אדיבה במיוחד, האוכל מגיע במהירות הבזק. גם טורחים לשאול אותך, לאחר כל מנה, להתרשמותך ולחוות דעתך. על הרקע העדין הזה, של ההגשה ושל האוכל, הייתי מעדיף אומנם מוזיקה פחות אמריקנית, פחות רועשת, אבל את חוות דעתי בעניין הזה לא שאלו. לא נותר לי אלא לקנח את הארוחה במנה ענקית של מיבחר מנות סיניות אחרונות: בננה ואננס במעטפת (ואני עדיין עומד על כך שהמעטפת הזאת, בכל המיסעדות הסיניות שלנו, עבה מדי, ומבליעה את טעם הפרי שבתוכה), פירות מקופסה (אננס , ליצ'י) וגלידת וניל ושוקולד מצויינת, מכוסה קצפת. בסך הכל תלונות כמעט ואין לי, אכלנו טוב, שבענו, ושילמנו על זאת 75 שקל (ובהם כלולים שבעה שקלים תשר)

לוקולוס

כלב מי שמדבר

כמו לידי אמיתית

איך היא עשתה לי את זה? איך איך היא לא מתביישת להתנהג כך ומאחורי גבי? מילא, אם הייתי סתם אחר או איזה אהבה מיקרית, אבל לא. אני עדיין אוהב אותה... חוץ מזה אני בטוח שגם היא אוהבת אותי, אחרת היא לא היתה מגניבה אלי פאלה מבטים מדי לילה כשאנו נפגשים ליד עמוד החשמל בגן. ומה שהכי מרגיז אותי הוא העובדה שגם הוא, אהבתה החדשה, מגיע למיפגש הזה וצופה בנו מחצר ללא בושה. נכון, גם הוא נחמד, צעיר ממני, וגם נראה לא רע, אל בחיים שלי לא תיארתי לי שהיא תבגוד בי ככה. היא, אשר גדלה יחד איתי באותה שכונה. היא אשר עברה איתי שנים של כיף בילויים וחיים משותפים... שהיא תעשה לי דבר כזה.

האמת היא שביום הראשון שבו היכרתי אותה לא כל־כך נדלקתי עליה. חשבתי שהיא כמו כולן. אבל אחרי כמה דקות כבר הבנתי שהא מיוחדת. מין כזו שלא נותנת בקלות. אולי זה בגלל הייחוס שלה. זאת אומרת השושלת המישפחתית. או אולי זה בדם הייקי הזורם בעורקיה וגורם לה להתנהג כמו לידי אמיתית. בכל אופן אני בטוח שהיא מיוחדת.

גם אחרי שקרה בינינו מה שקרה ידעתי שהיא לא תעזוב אותי. ידעתי שבניגוד לקודמותיה אשר ידעתי היא תמשיך לשמור על קשר. וכך באמת אחרי חודשים ספורים נולדו צאצאינו. יפים ומתוקים ממש כמוה. היא היתה ממש אמא למופת ולא נתנה לי בכלל הזדמנות לטפל ביוצאי חלציה. אבל אני סמכתי עליה. אחרי שהקטנים גדלו וכבר פרחו מהקן המישפחתי, דאגתי שהקשר בינינו יתרופף. דאגתי שהיא תחפש לה עיסוקים חדשים ותזניח אותי.

אלא שהיא דווקא היתה בסדר. היה לה נוח להזדקן יחד עימי ולהעביר עימי את השנים האחרונות. היא היתה בעצם הידועה בציבור שלי, וזה כנראה גרם לה הרבה נחת. בעיות כלכליות לא היו לה, גב חזק היא קיבלה תמיד ממני, ואפילו הצאצאים שלנו אשר היו מבקרים לפעמים העניקו לה שימחה.

אלא שכל זה כנראה לא הספיק כדי לשמור על הקשר בינינו. וכך קרה שיום אחד בעודי יושב על המירפסת ומשקיף על הגינה למטה חשכו עיני. קלטתי את הבעל־בית שלה אוחזת ברצועה ומובילה אותה יחד עם בוקסר זכר צעיר יפהפה. על פי הריחות אשר נישאו מעלה יכולתי לנחש כי אסטרא אהובתי נמצאת בתקופת הייחום. עשיתי אחד ועוד אחד ומיד קלטתי שהבוקסר הצעיר אשר פסע לידה לא בא כדי לגרד לה באוזן אלא פשוט... נו... לעשות את זה איתה... כמו שאני עשיתי בזמנו. אסטרא להפתעתי לא הראתה כל התנגדות, וכך גם הבעל־בית שלה, אשר כנראה פשוט רצתה המלטה נוספת אלא שהפעם מאבא מנומר.

האמת היא שנעלבתי מאוד. וגם אלון הבעל־בית שלי. אך אלו הם החיים וצריך להבליג. סרבתי לראות אותה יותר, וגם לאחר ההמלטה שלה לא באתי לבקר אותה. שמעתי שהגורים שלה מקסימים ואחד אפילו דומה לה... עד היום קשה לי להשלים עם המחשבה שהיא התמסרה לבוקסר אחר ולא שמר לי אמונים. אבל במחשב שנייה אולי אני טועה. והלא גם אני התפרפרתי קצת לפני שהיכרתי אותה...וגם היום.

צ'או־האו,

צ'יף של אלון

נודל. לפני מועד המישפט ○ הזוג לא יועמד לדין. לעומת זאת, הם היורשים היחידים של רכושו.

מאת משה רונן
צילום: יצחק ישמח

אברהם שני, 1.4.86 – הבן קיבל סיטרואן כדי שיאמר קדיש ויקרא לילדיו בשם הזוג נודל.

האיש שרצה למות

בנימין נודל רצה למות. אלמן ערירי, המגדיר את עצמו כאתאיסט, בתוך העולם החרדי של בני־ברק, אינו יכול להיות מאושר. ביום מות אשתו, מאס בנימין נודל בחייו.

לטענת המישטרה, הוא לא הסתיר את רצונו למות, וכין החרדים של בני־ברק נמצאו אנשים שגילו נכונות לסייע לו בכך. אנשים טובים שהסכימו, תמורת מתנות בסדר־גודל של רבבות דולרים, ותמורת צוואה שתוריש להם את ייתרת רכושו, לסייע לו בהתאבדותו.

מצבם של אברהם שני בן ה־42 ושל אשתו עליה בת ה־39, לא היה נעים: בימים הקרובים עמדה עורכת־הדין דבורה חן, סגנית בכירה לפרקליט מחוז תל־אביב, להגיש נגדם כתב־אישום באשמת עושק ישיש חולה, בהיקף של רבבות דולרים, ובאשמת סיוע לאותו ישיש להתאבד, כדי שיוכלו לרשת אותו.

קשה לדעת אם טענת סניגורם, עורך־הדין ששי גז, כי האיש רצה ממילא להתאבד, היתה מתקבלת בבית־מישפט. בעדותו במישטרה, ובשיחות עם רופאים, סיפר בנימין נודל כי אברהם שני סיפק לו עשרות כדורי ואליום שהסתיר בתוך קופסת סיגריות „אירופה", וכי שיכנע אותו לבלוע אותם, כדי למות בשקט.

אבל נגד אברהם ועליה שני לא יוגש כתב־אישום, שכה חששו ממנו: בנימין נודל, האיש שהתלונן נגדם במישטרה, נפטר לאחרונה. כיוון שהוא אמור להיות עד־התביעה העיקרי נגדם, ועם מותו נותרה התביעה בלי עד, לא יהיה מישפט.

נודל נולד בפולין לפני 73 שנה. במילחמת העולם השנייה, היה קצין בצבא האדום. כשנלחם בשירותו של סטאלין נגד היטלר, נפצע במילחמה והפך נכה. אחרי המילחמה הגיע לארץ, וחי בבני־ברק עם אשתו, אף היא ניצולת שואה.

הטרגדיה שלו החלה לפני כשנתיים וחצי, כש־אשתו חולת־הלב לקתה בקריש־דם בראשה, וכתוצאה מכך – בקשיי דיבור וקשיי תנועה. במשך שנה טיפל־בה בנימין נודל במסירות, עד שחלה התמרה במצבה, והיא איבדה את הכרתה. בבית־החולים בילינסון, הציעו לו לאשפז אותה במוסד. הוא סירב, ורצה להחזיר הביתה את האשה שאהב. באותה תקופה, כשהופנה אל מוסדות סיעודיים, ביקר גם בבית־האבות הפרטי של אברהם שני, בבני־ברק. המוסד לא נראה לו מתאים, אך נוצרו קשרים – אולי קשרי־ידידות ואולי קשרי־תלות – בין שני והישיש. כעבור ימים בודדים, היה זה שני שסיפר לישיש כי אשתו נפטרה.

בתלונתו במישטרה, סיפר בנימין נודל, שתוך זמן קצר החל אברהם שני להעביר את נכסיו של נודל לכיסו. תחילה ביקרו השניים במישרד עורכי־דין, ושם כתב נודל צוואה, המעבירה את כל רכושו, עם מותו, למישפחת שני. אחר־כך הם עברו בין סניפי־הבנקים שבהם היו לישיש חשבונות, והכסף הועבר לרשותו של שני.

השלב הבא, היה קניית מכונית סיטרואן 1981 לבנם של אברהם ועליה שני. המכונית עלתה לישיש, לדבריו, כ־9,000 דולר.

לפני תשעה חודשים, בעיקבות תלונתו של נודל, עצרה המישטרה את אברהם שני ואשתו.

בנימין נודל רצה שאחרי מותו יהיה מי שיאמר עליו ועל אשתו קדיש. זוהי, בעצם, התמורה שציפה לה מצידו של שני. לאחר שאברהם שני עזר לו בקניית חלקות־קבר לו ולאשתו בבית־העלמין בחולון, ובהקמת מציבה לאשה, הבטיח לו שני, כי ידאג שיאמרו עליו „קדיש" בשנה הראשונה לאחר מותו. ושבכל יום־זיכרון –לאשתו ולו. תמורת המכונית לבנו, הבטיח שני, בתקיעת־כף לפני רב, כי בניו ובנותיו של הבן (נכדיו של אברהם שני) יקראו בשמותיהם של בנימין נודל ואשתו.

בבית־המישפט טען סניגורם של הזוג שני, עו"ד ששי גז, כי בבני־ברק יש להבטחות כאלה ערך רב.

אבל בכך לא תם סיפורו של בנימין נודל במישטרה. לדבריו, ראה שני „שאני במצב שבור מאוד", והחליט לסייע לנודל להתאבד. המישטרה הדגישה לפני השופט ארי זיו־אב, שדן במעצר לפני שמונה חודשים, כי מותו של נודל היה גורם להעברת ייתרת רכושו למישפחת שני.

לדברי נודל, השיג עבורו שני כמאתיים כדורי ואליום, הוציא אותם מאריזותיהם, ריכז אותם בתוך קופסת־קרטון של סיגריות „אירופה", והדריך את הישיש כי זו תהיה דרך המוות השקטה והשלווה ביותר. נודל בלע כדורים עם מיץ, נכנס למיטתו – וכעבור כמה שעות התעורר, חי.

לדבריו, עזר לו אברהם שני בנסיון־התאבדות נוסף: על־ידי פתיחת ברזי־הגז בדירתו. לדבריו, היה זה שני שעשה זאת. המישטרה שוחחה עם שכנה, שראתה את הישיש עצמו בודק באותו יום את בלוני־הגז בחצר ביתו.

שכנים הבחינו בריח־הגז הנודף מדירת הישיש נודל, והוא הובהל לבית־החולים.

שם, בבית־החולים, הוא פגש ידיד חדש, עובד תחנת־קמח ששמו יהודה, שהמתין לניתוח קשה. ליהודה הוא סיפר בפעם הראשונה על יחסיו עם מישפחת שני. לאחר מכן סיפר זאת לרופאים בבית־חולים פסיכיאטרי, אליו הועבר בעיקבות נסיון־ההתאבדות. הרופאים, אגב, קבעו שהוא שפוי להלוטין.

יהודה היה האיש שדחף אותו להתלונן במישטרה, ולתבוע מאברהם שני את כספו בחזרה. שני, אגב, אישר כי נודל דרש ממנו את הכסף, וכי אמר לנודל שיחזיר אותו בתשלומים, ואם אינו מעוניין בכך, הוא יכול ללכת לרבי או למישטרה.

החוקר בנימין פלס ניהל את חקירת המישטרה. אברהם ועליה שני, הורים לארבעה ילדים, נעצרו. לו הצליחה המישטרה להעמיד אותם לדין תוך תקופת־המעצר, ייתכן שהמישפט היה כבר מסתיים. אבל סניגורם, עו"ד ששי גז, הצליח להביא לשיחרורם בערבות.

„כל הפרשה היתה עורבא פרח" אמר לאחרונה אברהם שני, „זהו אדם שעשיתי בשבילו הרבה, והוא לא ידע להעריך את זהו"

בנימין נודל שכר, בינתיים, את שירותיו של עורך־הדין אברהם אברמוב. הוא פגש מדי פעם ידידים חדשים, וכל אחד מהם שיכנע אותו לכתוב צוואה חדשה – לזכות הידיד החדש. עורכת־הדין דבורה חן, סגנית בכירה לפרקליט המחוז, ראיינה אותו לקראת הגשת כתב־אישום-נגד אברהם ועליה שני. היא הציעה לו, בצער יוצא־דופן, שהפרקלישות תוותר על כתב־האישום, אם הם יפצו אותו. נודל התלבט. הוא לא ידע מה הוא מעדיף: את הכסף בחזרה, או את מיצוי הדין עם אברהם שני.

במהלך המשא ומתן סיים המתלונן, בנימין נודל, את חייו. עתה, עם מותו, אין לתובעת, עו"ד דבורה חן, ראיות. כתב־האישום לא יוגש. הרכוש יישאר בידי מישפחת שני.

מבצע
הספר
תבשילים מארץ הנילוס
לבנה זמיר

כולל 200 מתכונים. בישול מצרי אותנטי, אפיה ועוגות מצריות.
בהוצאת הקיבוץ המאוחד.
בהנחה מיוחדת בינואר – בסטימצקי, ספרו, לוריק.

לייזה מינלי: יצרני הבגדים התחתוניים מאושרים

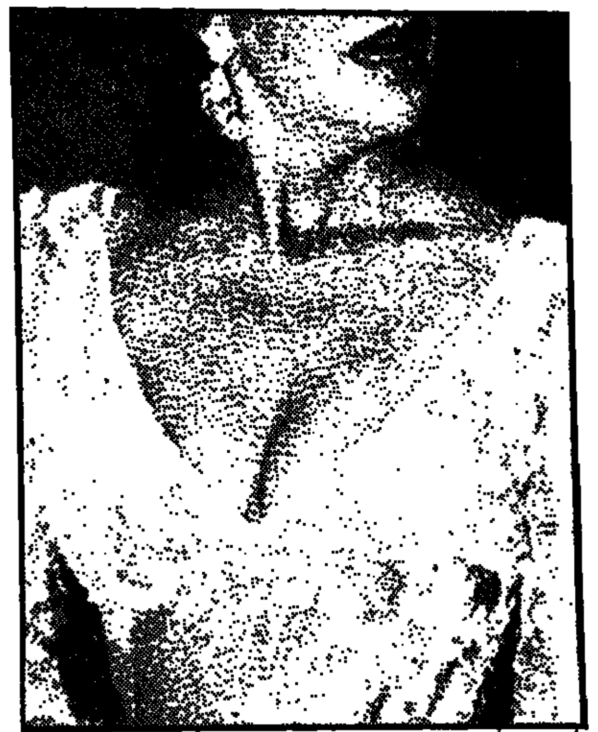

ליז טיילור: מבוקשים תצלומי נשים מלאות חזה

ג'ואן קולינס: פירסומות מתובלות ברמיזות מיניות

החזית הנשית

חזה שוב באופנה. כלומר – הוא שוב יוצא החוצה. מציץ מתוך חזיות, מתפרץ מתוך מודעות־פירסומת ותצלומי אופנה, ונמצא אפילו בעמודי החדשות הפנימיים בעיתונות היומית. חזה נדיב מבצבץ גם מעל עמודי־השער של מגאזינים יוקרתיים, שם מצלמים כיום ליידי לבושה היטב, מצוידת בכובע, כפפות ועדיים וגם במחשוף המגיע כמעט עד לפטמות. על כל זאת אנו למדים מתוך מאמר שהתפרסם בירחון האנגלי „אופשנס".

הדוגמנית של 1987 מלאה בכל חלקי גופה, ולא רק בחזה, ללא השוואה לעמיתתה הגיבעולית מן העבר הלא־רחוק. החזה השטוח, שנחבא עד כה בצינעה מתחת למלבושי היוניסקס ושיפעת הבד של המלבושים הזרוקים־מסתירים, התפתח לו לשתי גבעות עגלגלות ובוטחות, של אשה בשלה ונשית שאינה מסתירה אותו יותר.

הידור היה בשנים האחרונות שם נרדף כמעט למשהו צנום, שטוח, צמוק. היום זה השתנה. השמלות של האשה החדשה הן הדוקות, חלקלקות־גולשות, סקסיות. והן מתהדקות וגולשות מעל חזה מלא, מודגש, פורץ קדימה.

ארבע הדוגמניות הבולטות ביותר כיום בסוכנות של איי־לין פורד, בניו־יורק, נעזרו בסיליקון כדי להבליט את מה שהטבע לא סיפק להן בשפע. כל הדוגמניות האחרות בסוכנות התברכו במתנת־אל זו באופן טבעי.

„המגמה הכללית היום, היא בכיוון האשה הנשית", אומרת לאריין אשטון, בעלת סוכנות־דוגמניות. „רשומה אצלי נערה בעלת חזה ענק, והיא לא מפסיקה לעבוד. הצלמים משתגעים אחריה. שם־המישחק הוא סקס, והגברים, כך מתברר, מעולם לא הפסיקו להעריץ חזה מלא. הם הרי מעולם לא הפסיקו לתלות על קירות המוסך או המישרד לוחות־שנה מלאים בנערות מלאות־חזה. חתיכות כאלה מכרו מאז ומתמיד, במודעות הפירסומת, מכוניות, חולצות ואפילו מכונות־חקלאיות.

הנערות עתירות החזה מבוקשות כיום גם על־ידי עורכי עמודי־החדשות בעיתונים, העמודים שבהם מספקים לקהל קצת צבע. הם דורשים מהצלמים אספקה של תצלומי נערות מלאות חזה. לאו־דווקא חזה ענק, אבל לפחות כזה שדרושה חזייה לא קטנה כדי לתמוך בו. הנערות האלה הפכו למיכרה זהב עבור צלמי העיתונות, וכמובן עבור עצמן: אין להן בעיה להשתכר 500 דולר ליום, במקדמות־מכירה בסופרמרקט, או בצילומי עירום למכירת מוצרי־קוסמטיקה ובשמים. מוצר יופי בליווי חזה עגלגל הוא שילוב מוצלח מאוד.

אחת המודעות המדגימות עיקרון זה מכרה לאו־דווקא מוצרי־יופי קלאסיים. היתה זו פירסומת שהופיעה בבלגיה, ובה נראים כמה בקבוקי מים מינראליים ומולם אשה צעירה עם שני עופרי־צביה בולטים, ועגלגלים. המודעה עוררה תגובות קיצוניות. עורכי העיתון התרגזו, לא כל־כך בגלל החזה החשוף, אלא בשל חוסר הרלוונטיות של החזה לנושא המים המינראליים. חברת הפירסום שעיצבה את המודעה דווקא טענה שיש קשר. „הרעיון היה להעביר שזוהי אשה שנראית טוב, בריאה, מטפחת את מראיה", טענו. אז למה לא להראות צעירה בטייטס של ריקוד?

הדוגמניות הדקיקות שטוחות־החזה יוצאות מהאופנה • אלה של 1987, מלאות יותר בכל חלקי גופן • החזה השטוח התפתח לשתי גבעות עגלגלות, של אשה בשלה ונשית שאינה מסתירה אותו יותר • השמלות של האשה החדשה הן הדוקות, סקסיות, חושפות חזה מלא, מודגש, פורץ קדימה • שם־המישחק הוא סקס • הגברים מעולם לא הפסיקו להעריץ חזה מלא

מאת דרורה שביט

„בשום אופן לא", אמרו המפרסמים. „זה היה מתקבל כאילו אנו פונים רק למתעמלים, עושי־ג'וגינג ושוחים. המים המינראליים הם מוצר שנועד לאנשים המנהלים אורח־חיים רגיל, מצוי. המסר היה צריך להיות בריאות, ואין מראה יותר בריא ממראה של צעירונת עירומה יפה". אגב, מודעות המים המינרליים הופיעו בהתחלה עם צילומי גבר צעיר וילדה. „האם הראיתם את הגבר בעירום?" נשאלו המפרסמים. „לא", השיבו, „אנחנו לא מראים אברי־מין. לא את שלו, ולא את שלה".

גם בצרפת הופכת הפירסומת באחרונה יותר ויותר סקסית. תחקיר שערך השבועון „טיים" על אופיה של הפירסומת בארצות שונות הראה, שהאמריקנים מוכרים עובדות קליניות, האיטלקים – חיי מישפחה, הגרמנים – הוראות ישירות, והצרפתים – סקס. מוצרים מעולמות רחוקים כמו המישרד הממוחשב, פאסטה או בירה נמכרים היטב כשהם מתובלים ברמיזות מיניות, כמעט אורגאזמיות.

קביעתה של סוכנת־הדוגמניות אשטון על השפעת החזה אינה בגדר חידוש. עם זאת יש עדיין דבר אחד לא ברור: למה בעצם נועד החזה? האם זהו איבר־מין, או איבר המעורר רגשות? התשובה אינה חד־משמעית, ותלויה בנשאל.

דסמונד מוריס (מחבר „הקוף העירום"), מוכיח שבחברות הראשוניות, צעירים התפתחו לא רע לאחר שינקו מחזות שטוחים כמו צלחת. אצל האשה המשתייכת לאדם התבוני לא מופיע כמעט חזה כל־כך שטוח. לדעתו, צריך לבדוק את היחס בין הריקמה השומנית של החזה והריקמה שבה מצוי החלב, בשעה שהאם מיניקה – מובן שהחזה גדל מאוד, כי ריקמת־החלב גדלה. זוהי ההוכחה שהחזה הוא יותר איבר־הנקה מאשר איבר־מין.

„חזה גדול", הוא אומר, „אפשר להמשיל לזנב של תוכי. הוא מועיל מאוד מבחינת האטרקציה המינית, אבל מפריע לפעילויות אחרות, כמו ריצה אחרי אוטובוס, או אתלטיקה. עם זאת רצוי שהחזה יהיה מלא ועגלגל, פשוט כדי להמשיך את קיום המין האנושי. עגלגל – ולא משולש או בצורת כוכב – פשוט כחיקוי לצורת האחוריים, שהיו פעם איבר המשיכה המינית, כשעוד הלכנו כולנו על ארבע. כשהתרוממנו על שתיים, איבדו הנשים באחת את אמצעי־המשיכה שלהן, ואז החל החזה לתפוח ולהתעגל, כחיקוי לאיבר־המין הנושן שאיבד מכוחו. מי שקונה את ההסבר – קונה.

לאיליין מורגן, מחברת הספר „מוצאה של האשה" (The Descent of Woman) (והנמנית עם התיאורטיקנים של תורת האבולוציה הימית, שטוענת ששרצנו במים במשך מיליוני שנים, באותה תקופה שגם שכנו על העצים), יש תיאוריה אחרת. העגלגלות של החזה נועדה לתינוקות שלנו, שיהיה להם נוח ונעים לאחוז את החזה. השטוחות הללו, שדסמונד מוריס מדבר עליהן, היו לפי גישה זו נשים שפרווה כיסתה את חלקן הקידמי. חזה שטוח מכוסה שיער איפשר לפעוט להגיע לפיטמה. אבל אט־אט נשר השיער, וכדי שהפיצפון יוכל להתמיד ביניקה – החזה הלך והתמלא. עוד תיאוריה למכירה. ייתכן, אגב, ששתיהן נכונות, והאמת כמו במיקרים רבים אחרים, נמצאת אי שם באמצע.

הפסיכולוג החברתי טוני לייק סבור שיש כיום כמעט הפרדה מוחלטת בין תפקיד החזה כמקור הנקה לבין היותו סמל־מיניות. פעם רק נשים עשירות יכלו לחשוף את החזה שלהן מבעד למלבושים מצודדים, כי הן אלה שיכלו להרשות לעצמן לא להיניק ילדים בזה אחר זה. גברים, לדעתו, נוטים להיות רכושניים כלפי החזה של הנשים שלהם. הם לא משתגעים על שמלות שהפטמות מציצות מהן, וגם לא על חזה חשוף על שפת־הים. הם גם לא אוהבים להתבונן ביוצאי־חלציהם הקטנים, היונקים מפטמות אמהותיהן. מקינאה, כמובן, אומר לייק. הם לא אוהבים את התחרות הזו על החזה הפרטי שלהם.

אבל לפופולאריות העצומה והמתחדשת של החזה הגדול יש קודם־כל קשר לאופנה. לפתע־פתאום הבגדים מעוצבים עבור גוף, ולא עבור בובה. מדונה היתה זו שהחדירה מחדש את אופנת עצמות־הדג האדוארדיאניות, התומכות את החזה ומניפות אותו אל־על. „הנשיות שוב באופנה", אומר אליסטר בליר, המעצב של הנסיכה שרה פרגוסון, המצויידת בזוג תאומי־צבייה ראויים לציון. „אנשים עייפו כבר מהגיבעולים המהלכים. אופנה היא עסק, ולנשים אמיתיות יש צורה אחרת מאשר לחוטים המאורכים של השנים האחרונות".

גם בני הזוג עמנואל, המעצבים של הנסיכה דיאנה, סבורים שנשים נעשות מלאות יותר, וזה טוב. הם עצמם אוהבים לעצב שמלות נשיות. מובן מאליו שגם המעצבים והיצרנים של הבגדים התחתוניים מאושרים מהמגמה הזאת. כיום הם מעצבים חזיות יפהפיות, גם במידות גדולות. מיספר החזיות הגדולות שהם מוכרים עלה באחרונה פלאים.

ולסיום – קצת פסיכולוגיה. אם את חושפת חלקת־חזה, את כאילו משדרת שאת מפלרטטת, מחפשת מישהו לרומן חפוז. אם את מופיעה תמיד בחולצות שאינן מגלות טפח או טפחיים – את משדרת: אני אהיה לך רעייה ראויה ואם נפלאה לילדיך. גם כאן, תרצו תקנו.

תוך שבוע הלוך ושוב!

נקוי שטיחים
מכל הסוגים
כולל תיקוני שטיחים!
עכשיו - יותר מתמיד
כדאי למסור ב"קשת"
קשת נקוי יבש DRY CLEANING
לקבלת שטיחים לנקוי מביתך
פנה לאחד מסניפינו או למפעלנו
טל. 03-9233566
במקום לקנות - כדאי לנקות!

[illegible] מקורות השראה: בוי ג'ורג', בובות עתיקות מקטיפה מעוכה, קרנבל מקסיקני בחושך, ימי הביניים, שנות ה־50' • אוסף בכורה עצמאי הנושא את שמו, מוגדר על־ידו כ„קו איכותי לצעירים מתוחכמים" • מדבר בשפת הגוף. הרבה שחור בעיניים

מאת נורית בת יער

רוך קשה

מימין, בוי ג'ורג': צירוף בלתי־צפוי. כפתורי־בדיל מעל סרעפת חשופה. אימרת סלסלות־תחרה; באמצע, בובה עתיקה מימי־הביניים, שיחזור בקטיפה מעוכה ובסאטן; משמאל, שפת הגוף: דו־שיח מרתק בין רוכסן מכוסה לסלסלות־טול רכות

„הרמן מנסטר" („הרמן־מיפלצת") מסידרת הסרטים המצויירים האמריקנית, באלרינה בשחור, בוי ג'ורג', בובות עתיקות מקטיפה מעוכה, קרנבל מקסיקני בחושך, ימי הביניים ושנות ה־50' – אלה הם קצת ממקורות ההשראה של אבי טנצר. משהו ממה שחילחל לאוסף הבכורה העצמאי של האופנאי הישראלי, הנשקף מעמודים אלה.

ישראלי, אבל את דגמיו המדליקים, הייחודיים – אי־אפשר לרכוש בארץ. סיפור ההצלחה של אבי טנצר התרחש בחוץ. עד לפני כשש שנים בארץ, עיצב קצת ל„קסטרו־מורל", קצת ל„ג'ינג'ט", אבל בעיקר חטף מכות. קשה היה לאנשים לעכל את הופעתו המיוחדת, את המעוף וההעזה בתילבושותיו. כך הפסדנו אותו לטובת ארמון קנדי. לטובת החברה בעלת רשת הבוטיקים „לה שאטו".

ל„לה שאטו" („הארמון") 130 חנויות בקנדה, ועוד 20 בארה"ב. היקף העסקים: 120 מיליון דולר בשנה. כיום, אבי טנצר מעצב ומייעץ לכמה חברות בארה"ב, קנדה, ואנגליה. אחרי שבשש השנים האחרונות תיכנן עבור אחרים קולקציות שנמכרו, לדבריו, בקרוב למיליארד דולר – אי־אפשר להאשים אותו על שהחליט להשיק קו עצמאי משלו והנושא את שמו.

אוסף הבכורה העצמאי של אבי מוגדר על־ידו כ„קו איכותי לצעירים מתוחכמים". הוא מדבר בשפת הגוף. הכתפיים מרובעות, המותניים מוגדרים, החמוקיים מורגשים, והצללית מאורכת, שואפת לריצפה.

מה שמעניין באוסף של אבי הוא הדו־שיח המרתק והבלתי־צפוי בין הצמוד למסולסל, בין הכאסאח לרוך. אבי משלב טוניקת סריג ארוכה עם רוכסן תעשייתי סטייל אזדין עלייה, עם חצאית אלאסטית נצמדת המסתיימת ב[illegible]בע סלסלות של טול שקוף, נוסח מע[illegible]בי האוונגארד של לונדון.

התוצאה היא משהו חדש, שונה, ומקורי. לגמרי שלו. בהקשר הזה, לא רחוק מהרוכסן התעשייתי – הסלסלות כבר אינן מוטיב סאכאריני. והרוכסן גם הוא לא כולו קשיחות וכיסוחים.

הבונוס הנוסף: המיבנה הדו־חלקי של הצללית החושנית הצמודה, מאפשר גם לנשים שאינן חשות בנות בשימלה נצמדת – להיראות כמו סירנה.

דיאלוג מלהיב נוסף מתנהל בדגם אחר, המשלב סלסלות־תחרה עם טוניקה חשופת־סרעפת, המשובצת כפתורי בדיל, מיגבעת גברית, ועגילים תלויים, המעוררים ביחד אסוציאציות בוי־ג'ורג'יות.

אבי מציע תחרה וקטיפה מעוכה גם לגבר, במראה שעוצב תוך פזילה לימי הביניים. הופעות גבריות נוספות עוצבו בהשראת מתאגרף האוניברסיטה האמריקנית, אלוף השחייה של פעם, הכפרי־הפוריטני במיקטורן מטולא, ושנות ה־50' כפי שהשתקפו בסרט הבריטי „אבסולוט בגינרס" („כל ההתחלות").

הסריגים, הכותנה־האלסטית־נמתחת והקטיפות, צבועים באדום אבן הרובי (אודם) בירוקים עמוקים, באפורים כהים, ובשחור, שחור ועוד שחור.

העיטורים, נוסף לרוכסנים וכפתורי הבדיל: סממנים צבאיים כולל כוכב רוסי. המוטו: „מראה לחיות בו, העז ללבוש אותו".

אבי טנצר. סיפור הצלחה ישראלי בחו"ל. שבעה חודשים בשנה בטיסות סביב לעולם, אירופה, המיזרח־הרחוק, ארה"ב: את הקולגות הישראליים פוגש בתערוכות הבדים באירופה. עכשיו, מוכן להתפנות לעצב גם עבור חברה ישראלית גדולה. קבלו אותו, לפני שיתחרט.

מרסיה פינהירו: אנחנו שרויים באווירה של שואה עולמית. יש כל־כך הרבה טילים. כל־כך הרבה גופים זרים שמושתלים באדמה...

מרסיה פינהירו

סמבה בגן־עדן

מרסיה פינהירו, הנוצריה הכי יהודיה שיש ● ילידת ברזיל, בת למשפחת אנוסים. פרק מחייה בילתה כנזירה ● היום היא מציירת. התערוכה שלה, בעין־כרם, מחזירה אותה אל מיסדר „אחיות ציון" שבו עשתה בצעירותה ● כל חייה רצתה להשכין שלום בעולם ● בציורים – דימויים מגן־עדן ● האמן האמיתי בעיניה, הוא אלוהים. כל השאר חיקוי

צילום: זום 77

מאת נעמי גל

„ה אמן הראשון", כך היא קוראת לריבון עולם: לא אלוהים, לא „הוא". וחס־וחלילה, גם לא בשם המפורש. בשבילה הוא האמן הראשון. כל השאר חיקוי, ראי עלוב, שיכול, אם הוא טוב, לשעשע את האמן הראשון, ותו לא. אפשר לומר שמרסיה פינהירו היא היהוריה הכי נוצריה שיש, או הנוצריה הכי יהודיה, בת למישפחת אנוסים, שהגיעה לברזיל בתחילת המאה ה־17, היה כמישפחה נוצרית לכל דבר, אך לא ויתרה על נרות בליל־שבת.

„תמיד נהגו אצלנו כיהודים", אומרת מרסיה. „האמונה באב, התחושה שאנחנו עם נבחר, אנשים מיוחרים. מאז ילדותי היכרתי את סיפור האנוסים. לאבי קראו קודם 'נונס' וידעתי שיוסף נונס, שהיה משורר פורטוגזי ויהודי גא, עלה על מוקד האינקוויזיציה. מישפחתי עברה לצד השני. בשבילי ישו היה תמיד יהודי, והצטערתי תמיד שהיהדות דחתה אותנו מקירבה".

מרסיה פינהירו החליטה למזג את הנצרות והיהדות שהתערבבו בתוכה, והצטרפה למיסדר „אחיות ציון". תחילה כתלמידה, אחר־כך כמורה, לבסוף כנזירה. „נולדתי בזמן המילחמה, מילחמת העולם השנייה. כל חפצי היה להשכין שלום בעולם. לאחר בין היהודים שכל־כך סבלו, לבין הנוצרים. זה היה כמו חלום".

„אחיות ציון" הקימו סוכה בגן המינזר בחג הסוכות, הן חגגו את ליל־הסדר, התפללו וצמו ביום־הכיפורים. „הקשר היהודי־נוצרי היה השלווה שלי". מרסיה פינהירו קיימה את השילוב היהודי־נוצרי ובו־בזמן לימדה ילדים עניים. „אתם לא יודעים כאן מה זה עוני", היא אומרת, „אצלכם לא גוועים ברעב". גם עם עשירים עבדה מרסיה. „להם יש צדדים עניים בראש. הם חושבים שיש להם הכל, האומללים".

כדי להפוך לנזירה יש להישבע שלוש שבועות: לעוני, לציות ולצניעות. מרסיה פינהירו אומרת כי מלכתחילה נטלה על עצמה את השבועות בשפה שלה: „לצניעות קראתי יופי, לציות קראתי כבוד, העוני היה לגבי התופש. וכך חייתי. עד היום אני חיה כך".

את שנותיה במינזר „אחיות ציון" ניצלה מרסיה בעיקר ללימודים. היא למדה תיאולוגיה ותנ"ך, ספרות פורטוגזית, לימודי יהדות, פדגוגיה. 13 שנה במינזר עד שיום אחד החליטה לעזוב. „הייתי שונה מדי. זאת היתה תקופה שבה עזבו את המיסדר חברות רבות, מאחר שהמימסד הדתי הפך נוקשה ומחמיר מדי".

גם מחוץ לחומות המינזר המשיכה מרסיה פינהירו לעסוק בחינוך. הצטרפה לתוכנית לחינוך פועלי קני־הסוכר במדינת סאן־פאולו, אוכלוסיה אנאלפבתית ומקופחת מאוד.

„חיים שם 20 מיליון איש שלא יודעים שהם בני־אדם. כדי לעבוד איתם השתמשנו באמנות: עשיית דברים עם מה שיש. ציירנו איתם, תפרנו, כיירנו, זו דרך טובה לדעת מי אתה. לא באמצעות מה שיש – אלא באמצעות מה שאתה". זאת היתה תוכנית ממשלתית, אך הממשלה התחלפה, „כמו בישראל", מחייכת מרסיה, והתוכנית ירדה לטימיון. „אז החלטתי שאף פעם לא יהיה מישהו שינהל לי את החיים ויחד עם אחותי פתחנו קבוצה לחינוך בשם 'ארבורדו' (חורש, בעברית). מקום נעים שאליו יכולים אנשים, בעיקר ילדים, לבוא, לגלות את עצמם, להתנסות בדברים חדשים ולא לפחד".

כאן חל המהפך בחייה של מרסיה פינהירו. תוך כדי עבודה עם הילדים, התחילה לצייר. לא מיד. „הרבה זמן לקח עד האקוורל הראשון שלי, שהיה גבר יושב על ספסל, עם הרבה ילדים סביב. אז הרגשתי שיש כאן משהו רציני, לא ידעתי למה".

מרסיה עזבה את „ארבורדו", שממשיך אגב, לפעול בהצלחה, והחליטה להקדיש את עצמה לציור. הציורים שלה כולם קטנים למדי, אין ציורי ענק: „אני עובדת פשוט מאוד. אני לא רוצה יותר ממה שאני יכולה לקחת בזרועותי. אנשים דוחפים אותי לציורים גדולים, אבל אני רוצה משהו בגודל שלי. הבנתי שבניתי עולם מממדי, שאני מיתנגשת בדגם של האמן הראשון והוא עושה שום־דבר חדש, חוץ מהמצב שאני שמה על הנייר".

עם ישראל יש למרסיה רומן ארוך. פעם ראשונה בילתה חצי שנה כנזירה במיסדר „אחיות ציון" בעין־כרם ירושלים. עכשיו היא סוגרת מעגל מופלא: תערוכת הציורים הראשונה שלה בארץ, מוצגת אף היא בעין־כרם, בגלרית „רבל". לא היתה אהבה ממבט ראשון בין רות דבל לבין ציוריה של מרסיה פינהירו. כשראתה רבל, מומחית בינלאומית באמנות נאיבית, את ציוריה של פינהירו, אמרה: „זה נחמר מדי". מרסיה נעלבה עד עמקי נפשה וציירה ציור מלא מוות ויסורים. „אני אראה לה מה זה 'נחמד'". רות דבל השתכנעה: „היא תפסה למה התכוונתי וזה שיחרר אצלה משהו. זאת המתנה שנתתי לה".

בשנתיים האחרונות מרסיה פינהירו היא על קו ברזיל־ישראל. „החלטתי להיות כאן באשר הכל יתפוצץ. אנחנו שרויים באווירה של שואה עולמית. יש כל־כך הרבה טילים. כל־כך הרבה גופים זרים שמושתלים באדמה. איך יכולים גוף, או אדמה, להגיב על כל הרכים הזרים? עושים עם האדמה דברים שאסור לעשות.

הציורים של מרסייה הם גן־עדן. לפעמים רמז או שניים לגיהנום. בדרך־כלל הרבה ירק: עצים טרופיים, גברים, נשים וילדים, חרבה בעירום, ללא מיניות, תמימות רבה, רוקדים כאגם, או יושבים בגן. בציור שנקרא „הפרפר" יושבת מרסיה עצמה במרכז התמונה מוקפת בילדיה, ולידה פרפר גדול ויפהפה. אין לה ילדים משלה. „גידלתי את ארבעת אחי ואחיותי. זה הספיק לי. אני רוצה להיות חופשייה".

ציור שמרסיה אוהבת במיוחד מראה את ישו שוכב על ספה מוקף כרים ומושיט את זרועותיו, המצועות עדיין, לעומתה. „זה מתוך חלום שבו ראיתי את האמן הראשון יושב ענק מעל גני עדן, אחד תחתון ואחד עליון. הוא הרים אותי על כף ידו כי שיעשעתי אותו, אבל אני התחלתי לבכות מהתרגשות ואז, הוא החזיר אותי לקרקע. שאלתי אותו איפה הבן שלו, הוא הציע לכיוון מסויים ושם, בחדר, סגור, מצאתי אותו כמו שהוא נראה בתמונה".

ציור יוצא־דופן הוא ציורה של אשה היוצאת מבעד ללהבות אש ועשן, פורשת זרועות כמו הצלוב: זו המורה שניספתה באסון הצ'לנג'ר. מרסיה חשה הזרהות עמוקה איתה. „שתינו מורות. ראיתי את האסון בשידור ישיר והזדעזעתי. פתאום ראיתי שלמעשה היא זכתה בחופש: היא היתה ונשארה בחלל".

אין במרסיה פינהירו דבר שיכול להזכיר את עברה כנזירה. היא מעידה על עצמה, שגם בשנותיה כנזירה לא היתה שונה: צחוק גדול, מלאת מרץ, שפתה ציורית ולפעמים בוטה, יש בה חושניות ברזילאית, קרנבלית, כמעט פאגאנית. „ברזיל היא התחת של העולם", היא אומרת, „בגלל זה היא כולה סמבה". ואת הסמבה הפרטית והמיוחדת שלה, אפשר לראות בעין־כרם, ירושלים.

אמת או חובה

שבועת היפוקרטס לא כוללת הבטחה לגלות לחולה את מצבו המדויק • הוויכוח הנצחי, אם צריך לספר לאדם את מצבו האמיתי, או להשתמש בשקר לבן, מעסיק את אנשי המוסר, הפסיכולוגיה והרפואה • כל רופא נוהג לפי הבנתו ומצפונו • הרופאים והחולים האמריקנים פתוחים יותר מאשר הישראלים • מחקר חדש של הפסיכולוגית ד"ר מריאן אמיר

מאת דבורה נמיר

מה השיקולים המנחים רופא במסירת מידע לחולה הנמצא בטיפולו ולחולה-סרטן בפרט? האם על הרופא לחכות עד שהחולה ישאל אותו מה מצבו המדוייק, או שהוא צריך לנקוט יוזמה, ולדווח לחולה את כל האמת על מצבו. וגם כשהחולה שואל, על-פי איזה קריטריונים ימסור לו הרופא את המידע?

על שאלות אלו ורבות נוספות, מנסה לענות ד"ר מריאן אמיר, מהחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים. נושא מחקרה שנערך במיסגרת עבודתה לקבלת תואר הדוקטורט, מתייחס לשאלה: „השיקולים המנחים את הרופא במתן מידע לחולי-סרטן".

המחקר, שנערך בהדרכת פרופ' עמיה ליבליך, מהחוג לפסיכולוגיה, הוא בין הניסיונות הראשונים, לתאר את המתרחש במציאות, בסיטואציה של מסירת מידע לחולי-סרטן.

הכרת המציאות, חשובה מאוד כדי שיהיה אפשר להמליץ בפני הרופאים, כיצד לנהוג. הוראות מינהליות ותקנות, לא קיימות. כל רופא, פועל לפי הבנתו ומצפונו.

המחקר התמקד בבעיה של מסירת מידע לחולה, מנקודת מבטו של הרופא, תוך בחינת הדילמות השונות הניצבות בפניו. כגון: האם החולה אכן רוצה לדעת את האמת על מצבו? האם החולה מודע למחלתו? מה יהיו תגובותיו למידע שיקבל? חוסר הוודאות באיבחון, בגילוי המחלה ובפרוגנוזה שלה לעתיד.

„מן המחקר עולה, שהגורם העיקרי הקובע, איזה מידע יימסר לחולה הוא, גישת הרופא כלפי עצם מסירת מידע לחולי-סרטן. נתוניו האישיים של החולה ונתוני מחלתו הם בעלי חשיבות פחותה, מישנית", קובעת החוקרת.

המחקר הקיף 104 רופאים-כירורגים מ-8 בתי-חולים בארץ. לכל רופא הוצגו שאלונים אחרים. תחילה, שאלון-רקע על הרופא עצמו, ואחר-כך שאלון שני ובו 8 מיקרים היפותטיים, אשר ניבנו על-פי קומבינציות שונות של המישתנים, והמידע שהרופא היה מוסר בכל מיקרה שהוצג לפניו. המידע מתחלק לשני סוגים: מידע על האבחנה ומידע על הפרוגנוזה (תחזית-לעתיד).

בשאלון מיוחד נוסף, נמסרו האיפיונים של החולה ומחלתו. איפיוני החולה כללו מישתנים כגון, שאלות החולה: שואל הרבה או לא. תיחכום החולה: מתוחכם, או פשוט. הקשר של הרופא עם החולה: קשר טוב או לא (לפי תפיסת הרופא). חומרת המחלה: אחוז סיכויי ההישרדות לאחר 5 שנים. פרוגנוזה טובה היא 87 אחוזי הישרדות לאחר 5 שנים. בינונית, 43 אחוזי סיכויים כאלה ופרוגנוזה גרועה, 10 אחוזי סיכויים להישרדות לאחר 5 שנים.

כן קיבלו הרופאים שאלון-אישי שבו נתבקשו לבטא את חרדותיו ואת פחדיו האישיים של הרופא ממוות. זאת, כדי להתרשם מאישיותו המקרינה על אופן התייחסותו לחולה שבטיפולו.

מתברר שכאשר הרופא מוסר מידע לחולה בנוגע לתוכן האבחנה, בראש שיקוליו עומדת גישתו הבסיסית שלו לגבי עצם מסירת מידע אמיתי ומלא לחולי-סרטן.

מימצאים מהמחקר:

- 63 אחוזים מבין הרופאים היתה בעד מסירת המידע.
- 25 אחוזים היו נגד מסירת כל המידע לחולה סרטן.
- 11 אחוז לא הביעו דיעה, או אמרו שאין להם גישה בנושא.

כך התברר, שככל שהרופא דוגל יותר בגישה של בעד מסירת מידע, הוא ימסור אבחנה מדוייקת יותר לגבי המחלה. גורם משפיע נוסף, רצונו האישי של הרופא לדעת על עצמו, אילו הוא עצמו היה חולה-סרטן.

ועוד מימצאים:

- 78 אחוזים מהרופאים ציינו, כי היו רוצים לדעת את האמת על מחלתם-שלהם.
- 13 אחוז ציינו שאינם מעוניינים לדעת את האמת.
- 13 אחוז ציינו, שאינם יודעים אם היו רוצים בסיטואציה כזו לדעת את האמת על מחלתם.

כותבת ד"ר אמיר במסקנות מחקרה: „חולה ששואל ומתעניין והוא גם אדם מתוחכם יותר, זוכה לתשובה המדוייקת ביותר".

מבין מישתני החולה עצמו נמצא, כי הם בעלי חשיבות בסדר הבא: אם החולה מתעניין ושואל פרטים, אם לרופא יש עמו קשר אישי טוב, ורק לבסוף, אם החולה מתוחכם.

מסכמת החוקרת: „כאשר הרופא נשאל, ומצבו האובייקטיבי של החולה קשה, תהיה תשובתו מלאה יותר, מאשר אם מצבו של החולה בינוני או קל יחסית".

מכאן והלאה, התמונה שונה. במיוחד לגבי מסירת הפרוגנוזה, סיכויי ההבראה, לחולה. כאן קובע, בראש ובראשונה, המצב האובייקטיבי-עובדתי של החולה-סרטן. כאשר החולה במצב קל יחסית, יימסר לו מידע אופטימי יותר, מאשר במצב קשה. גם לוותק של הרופא יש השפעה.

ד"ר אמיר מצאה, שרופאים ותיקים נותנים פרוגנוזה אופטימית יותר מאשר עמיתיהם הרופאים הצעירים. גם תשובתם של הרופאים הוותיקים אחידה יותר לכל החולים.

אחת המטרות המישניות של המחקר היתה לתאר את דמותו של הכירורג הישראלי. הוא על-פי-רוב, רופא צעיר עם ממוצע 13 שנות ותק בכירורגיה. נולד ולמד בישראל. בעל ניסיון אישי עם סרטן, מבני מישפחה, חברים או מכרים. הוא בעד מסירת האבחנה לחולה-הסרטן, אם כי תלוי מי החולה.

לו היה הכירורג הישראלי הממוצע עצמו חולה-סרטן, היה רוצה לדעת את האמת על מצבו. הוא פוחד פחות, באופן מודע מהמוות של עצמו, לעומת אוכלוסיות אחרות. עוד נמצא, שלמרות שהסיטואציה טעונה לחץ וחששות, רוב הרופאים מוצאים לעצמם דרכי התמודדות עם מצבים כאלה, המפחיתים את הלחץ המיידי, ומאפשרים להם לתפקד ברמה מיקצועית גבוהה.

אחת התוצאות החשובות העולות מהמחקר היא הוכחה, שיש הבדל מהותי בין מסירת מידע לגבי אבחנת המחלה, לבין מסירת מידע על סיכויי ההחלמה.

ד"ר אמיר מציינת, כי אלו הם שני מימרים שונים בעלי איפיונים והשפעות שונות. למעשה לא ניתן לדבר באופן כללי על מידע לחולי-סרטן, אלא שיש לציין במפורש איזה סוג מידע. „עבור החולה, המידע על האבחנה פחות חשוב. הוא רוצה לדעת, אם יבריא או לא. זהו המימצא שמעניין אותו ביותר, במיוחד לאור המיטען הרגשי הרב המיוחס למחלת הסרטן בציבור הרחב", קובעת ד"ר אמיר.

מסקנה אחרת שעולה מן המחקר היא, כי הסיטואציה של מסירת מידע איננה של „הכל או לא כלום". אלא מצב שיש בו דרגות ביניים רבות. לפיכך, השאלה המסורתית, „האם למסור את האמת לחולי-סרטן", איננה החשובה. השאלה שיש לשאול היא, „כמה מידע למסור לחולה".

מחקרה של ד"ר אמיר הוא בין הראשונים, המנסים לתאר את המציאות שבה נמצא הרופא-הכירורג, מול החולה שבגופו גידול. זהו ניסיון לבנות מיסגרת תיאורטית התחלתית להבנת התנהגות הרופאים, בשלבים השונים של התקדמותם המיקצועית.

איור: איתן קדמי

מן המחקר משתמע כי במיקרים רבים קיים פער בין גישתו של הרופא לגבי מסירת מידע ובין רצון החולה לדעת. „ייתכן שכדי לגשר על פער זה, דרוש שיתוף-פעולה הדוק יותר, בין הפסיכולוגיה והרפואה, כדי למצוא את הדרך האופטימלית, שתאפשר לרופא ולחולה, לתפקד במצבים קשים כאלה", מסכמת ד"ר אמיר.

מול גישת הפסיכולוגיה לנושא, בא פרופ' אנדרי דה-פריס, לשעבר דיקן הפקולטה-לרפואה באוניברסיטת תל-אביב, איש רפואה בעל ערכי מוסר גבוהים. כיום, לאחר שפרש מניהול בי"ח „בילינסון", הוא מנהל מחלקה-פנימית בבי"ח „לניאדו" בנתניה.

במחקר שפירסם בנושא „זכות החולה לדעת", הוא כותב: „עמוד התווך בין המיפגש של הרופא לבין החולה, הוא חוויה אנושית נשגבה. אך לעיתים כרוך בו קונפליקט חמור, בין כנות לבין שקר".

לטענת פרופ' דה-פריס, במיקרה שרופא מגלה אצל חולה גידול-ממאיר, והוא סבור שאמירת האמת עלולה להזיק לחולה, לכן מחליט להסתיר ממנו את האמת, למעשה, הוא משקר לו. וכך הוא מפר את הכנות שביסוד המיפגש הרפואי. „האם בכך מפר הרופא את זכות החולה לדעת? אז חייבים לשאול, מהי זכות החולה בכלל?" שואל פרופ' דה-פריס.

הוא חקר ומצא במילון אוקספורד הגדרה ל„תביעה הניתנת לצידוק", וכן במילון וובסטר הגדרת „תביעה צודקת", וקובע: „אני גורס, שטענת החולה חייבת להיות צודקת. ומשום שהצדק הוא נורמטיבי, זכות החולה לדעת את האמת היא נורמטיבית".

לדעת פרופ' דה-פריס, מקובל על הכל, שחובת הרופא לטפל בחולה טיפול אמיתי וכן. האם כוללת חובה זו גם אמירת כל האמת? לא בהכרח. לדעתו, ייתכן שרופא מסויים סבור, שלגבי חולה מסויים מחייב טיפול, אי-אמירת אמת. יש המבחינים בין הסתרת אמת תוך שתיקה, לבין מסירת מידע מזוייף, שקר במודע. „לי נדמה, שהאבחנה בין הסתרת אמת לבין שקר מוטלת בספק. השתיקה קלה מהשקר", כתב במאמרו, שפורסם בביטאון „מידע לרופא", שיצא באחרונה.

האם נכון שאמירת האמת לחולה סרטן בהכרח מזיקה לו? לפרופ' דה-פריס דיעה, שהדבר תלוי באופיו ובאישיותו של החולה, באופן האמירה, באישיות הרופא, בתרבות הסובבת, בזמן ובמקום. „אני נוטה לחשוב, שמפריזים בנזק, וממעיטים בתועלת שבאמירת האמת", הוא אומר.

אחת הטענות שמביאים הרופאים נגד אמירת האמת לחולה היא, שהחולים אינם רוצים לדעת את האמת על מצבם. האומנם?

מחקרים חדשים שנערכו בסוגיה זו בעולם, במיוחד בארה"ב מראים, שאין זה כך. רוב החולים, לפחות בארה"ב, מעוניינים שתיאמר להם כל האמת. בישראל רבים דוגלים בהסתרת האמת.

טוען פרופ' דה-פריס: „לי נדמה שלפחות אצל חלק מהרופאים הישראלים, שלילה זו היא פועל יוצא מפחדים-הם מהחולי ומהמוות, ואין זה מתאים לחברה הישראלית של היום. הפיתרון הוא בחינוך הרופאים". דעתו של פרופ' דה-פריס, הרופא והחוקר שחינך דור של רופאים היא: יש לומר את כל האמת לחולה. חוץ מאשר במיקרה אחד, אם החולה מביע את רצונו שלא לדעת. אז יש לכבד את רצונו.

נחירות ילדותיות

ילדים נוחרים בלילה, לא צריכים בדרך-כלל להדאיג את ההורים, אלא אם כן הנחירה הלילית מלווה בשינויי התנהגות במשך היום. כמו אובדן תיאבון, קשיי בליעה, בעיות בגדילה, וחשש למום בלב. במיקרים כאלו יש לברר, אם התופעות באות על רקע של תיסמונת „דום נשימה", שמופיעה אצל מבוגרים שמנים.

ילדים הסובלים מ„דום נשימה" שמתבטאת בנחירות לילה, מתלוננים על בעיות נשימה גם ביום. לעיתים הם זורקים את עצמם ויש להם עוויתות גוף. לפעמים הם מתעוררים פעמים אחדות בלילה ומרטיבים במיטה. נחשבים לילדים הסובלים מפעילות-יתר, לעיתים עם בעיות בלימודים.

ד"ר ג'ון ברויס, מהמחלקה לבעיות נשימה בביה"ח ממוריאל באוניברסיטת רוצ'סטר, שמטפל בילדים עם תיסמונת „דום נשימה" טוען במאמר שפירסם בכתב-העת „בריאותך" בארה"ב, שהמכנה המשותף לילדים האלה, שמישקלם נמוך מהממוצע. יש מיקרים שבהם כריתת שקדים ופוליפים מסלקת את התופעה של הנחירה בלילה ושאר הסימפטומים.

מין בהפסקות

לביה"ח במרכז הארץ הגיע בשעת לילה מאוחרת, צעיר בשנות ה-20, עטוף במעיל כבד, וביקש מהרופאים בחדר-המיון להציל אותו. הוא התייחד עם רופא בחדר, וסיפר לו שקיים יחסי-מין רצופים ללא הפוגה, במשך כמה שעות – ומאז אינו יכול להשתחרר מזיקפת אבר-המין שלו.

הרופא התורן בחדר-המיון, שאינו מורגל בבעיות כאלה, הזעיק אורולוג בכיר, כדי לשמוע ממנו מה פשר התופעה וכיצד ניתן לטפל בבחור. התופעה הזו אומנם מוכרת בסיפרות הרפואית, אך היא נדירה.

אורולוג בכיר, הסביר לנו, כי התופעה של זיקפה קבועה שהגבר אינו יכול להשתחרר ממנה, גם אחרי שהגיע לסיפוק מיני, נגרמת משתי סיבות מוכרות. האחת, בעיקבות גירוי מיני ממושך, וקיום יחסי-מין ללא הפוגה, ברציפות של כמה שעות. בתופעה זו קל יחסית לטפל.

הסיבה השניה החמורה יותר, יכולה להצביע על מחלה ממארת, שגורמת לקרישת-דם בזמן הזיקפה, עקב התרחבות כלי-הדם.

במיקרה של הצעיר הישראלי, התברר לאחר סידרת בדיקות במהלך האישפוז בבית-החולים, שלא מדובר במחלה, אלא בקיום יחסי-מין ממושכים במשך שעות ללא הפסקה. הוא טופל בזריקות ארגעה, שהביאו להרפייה של כל המערכות בגוף. כעבור ימים אחדים חזר לאיתנו ושוחרר.

זריקה בלי דקירה

חולי סוכרת-נעורים חייבים לקבל אינסולין. עד היום קיבלו אותו על-ידי זריקה. ילדים למדו להזריק לעצמם, אם כי לא כולם יכלו לבצע בצורה יעילה פעולה כזו.

חוקרים חיפשו דרכים לפיתוח מוצרים טכניים, שיוכלו להקל את ההזרקה.

באחרונה הציגה חברת „פריימדע" את החידוש המהפכני בשיטת הזרקת אינסולין: מזרק ללא מחט, המכונה „מזרק סילוני". הוא מחדיר את האינסולין דרך העור, באמצעות פיה קטנה הנמצאת בראש המכשיר. על-ידי לחץ וללא חדירת מחט ודקירה, החולה מקבל את התרופה.

הרופאים מדווחים על דיוק רב יותר בהזרקה, ובירידת צריכת כמות האינסולין. החולים, יכולים לכוון בעצמם את עוצמת הלחץ הסילוני המופעל על העור ל-5 רמות לפי התנגדות העור.

המכשיר קטן, קל (185 גרם), ונוח לניקוי ולחיטוי. הוא מיוצר מחומר פלסטי קשיח ונירוסטה.

שמיעה בשלט-רחוק

המצאה האחרונה של מהנדסי חברת „סימנס" בגרמניה, למען אנשים הלוקים בשמיעתם, תהווה מהפכה לכל אלו שאינם רוצים שיבחינו שהם נושאים מכשיר-שמיעה. את המכשיר המקובל צריך לכוון מדי פעם, כאשר תדר הרעשים משתנה, פעולה לא כל-כך נעימה כשאנחנו נמצאים בחברה.

הפיתוח האחרון (המוצג בתצלום) הוא מכשיר-שמיעה מיני מתוחכם בשם „תילוס". מישקלו רק 40 גרם. הוא קומפקטי ויעיל למרות שהוא מורכב משני חלקים. הכפתור, שאותו מכניסים לאוזן ושכמעט אינו נראה; והשלט-רחוק המפעיל אותו בשיטת גלי-הקול.

השלט-רחוק, מצוייד בשני כפתורים, לוויסות הקליטה, ל„חלש" ול„חזק". נושא המכשיר, מחזיק בידו שלט-רחוק, שאיש אינו חושב שיש לו קשר עם הפרעות בשמיעה, והוא משחק בו בהתאם לצרכיו.

נקווה שאגודת „שמע" תתקשר עם חברת „סימנס" בגרמניה, ותבדוק אם ניתן לשפר את איכות חייהם של כבדי השמיעה גם בישראל.

רזה כמו חיה

לשיטות ההרזייה אין גבול. היום יש לנו עצה חדשה להיפטר מעודפי המישקל והשומן שמגיעה מפרופ' לאורנס פאור, מומחה לתזונה בביה"ח לרפואה באוניברסיטת ייל.

לדעתו, על האדם ללכת בדרכי החיות: הן אוכלות כל שעה משהו, ואינן משמינות. כל היום צריך לאכול משהו. בזלילות קטנות, במקום ארוחות מסודרות.

על-פי תוצאות המחקרים שביצע הפרופ' על חיות הוא קובע, שבמקום 3 ארוחות לא משביעות, והתאפקות מלקחת חטיפים בין הארוחות, עדיף למי שרוצה לרדת במישקל, לחטוף משהו כל שעה עם ערך של עד 100 קלוריות. מדובר בירקות, פירות, דברי חלב, והעיקר, מה שעדיף ואפילו כל שעה, ספל מרק-בשר או מרק-עוף עשיר בירקות.

המרק משביע ומשכיח דברים משמינים, מספק את הצורך הנפשי להכניס משהו לפה. גם אם עושים את זה 8 פעמים ביום, מרזים.

נורית ארד | מה חדש? • מה חדש? • מה חדש? • מה חדש

ניצנים נראו בארץ

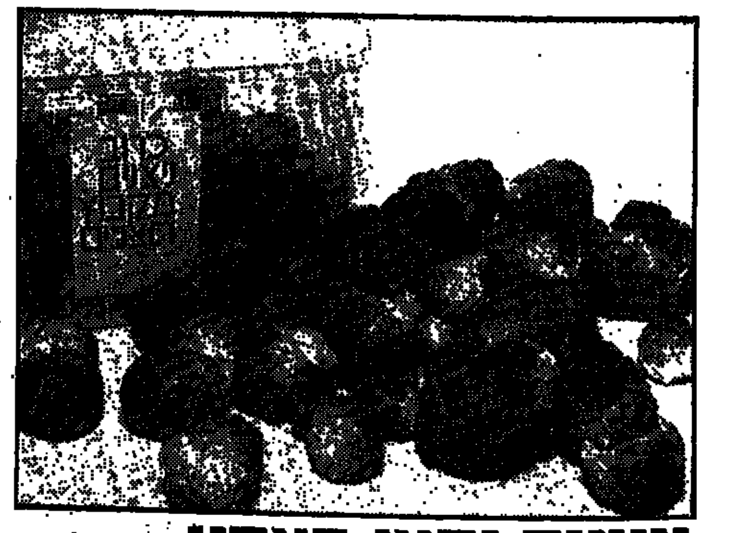

כרוב ניצנים היה עד עכשיו ירק קפוא. אולי טרי, אבל בכל זאת קפוא. השבוע נכנס לראשונה למרכולים כירק טרי. בית-הגידול שלו נמצא בקיבוץ חצרים.

הכרובון, המכונה באנגלית כרובון-בריסל, הוא אחד הירקות הבסיסיים באירופה. מחירו בארץ 3.90 ש"ח (רב-מכר). טעמנו אותו בגירסתו הטריה והתוצאה היתה מצויינת. טעמו של הירק הטרי מורגש הרבה יותר והבישול קצר יחסית.

יחד עם הירק החדש הוציא קיבוץ חצרים חוברת מתכונים. בין ההמלצות, לטגן את הכרובון בקמח, ביצה ושומשום; לאדות אותו על חמאה או מרגרינה עם בצל קצוץ, להוסיף אותו לאורז מבושל ומתובל באורגנו, או להגיש אותו עם רביולו ועם גזר גמדי.

חוצה טבליות

הבעיה מתחילה, כשהרופא ממליץ לתת לילד חצי כדור. יש טבליות המסומנים באמצע, וקל יותר לחצות אותם. לגבי אחרים, מניחים אותם על השיש במיטבח, נוטלים סכין חד ומקווים לטוב.

יחד עם השפעת מסינגפור, מהונג-קונג ומשאר מדינות המזרח-הרחוק, הגיע אלינו גם חוצה כדורים, מכשיר קטן וזול, שבעזרתו לחיצה חצי על הכדור באמצעותו, כל שחצי השני ינוקב.

נמכר בכל בתי-המרקחת.

מד-גשם אלקטרוני

גשמי הברכה שירדו עד כה, גורמים לחקלאים גם לבעיות. לפיכך הם זקוקים למידע יותר מדוייק. כמה גשם ירד? האם הכמות מספיקה לשדה וכמה זמן יהיו פטורים מהשקיה?

את הבעייה הזאת, אפשר לפתור להם לפחות את הבעיה הזאת בעזרתו של מד-גשם אלקטרוני (ריינומאטיק).

המכשיר החדש נמכר בחנויות העוסקות בצרכי חקלאות. מחירו לצרכן 130 ש"ח.

הוא מורכב משני חלקים, האחד אוסף את מי-הגשמים והשני רושם את הכמות על גבי שעון דיגיטלי. כל מה שעל החקלאי לעשות הוא ללחוץ על הכפתור ולקבל על השעון הדיגיטלי את כמות הגשם שירדה מאז איפס לאחרונה את השעון.

מוקסינים בקיבוץ

המוקסינים הם באופנה היום. מיפעל „מגון" של קיבוץ גונן מתמחה החורף בייצור מוקסינים. ביריד הקיבוצים שהתקיים בחנוכה, הציג לראשונה את המיגוון. מדובר במוקסינים בצבעים ובגוונים שונים של חום, כחול ושחור. העיצוב הוא של מתכנני האופנה של המיפעל, כולם קיבוצניקים.

צמר-גפן בקופסה

לעומת שפע מוצרי הצמר-גפן שמוצעים לצרכן האירופי והאמריקאי בכל מרכול, אצלנו ההיצע עדיין דל למדי. עכשיו גם כאן יש תנועה. חברת „אסמנא" המייצרת צמר-גפן רפואי הוציאה צמר-גפן בארוזות קרטון נאה עם פתח למשיכת הצמר-גפן. חבל שאין דרך לתלות את הקופסה על וו.

כביסה נעימה

מוצר חדש לכביסה הגיע למדפים. שמו טופטקס. זהו מרכך-כביסה של חברת פנטסטיק ובא בבקבוק הפלסטי המוכר לנו, הפעם בכחול. מחיר היכרות: 1.85 ש"ח.